СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIV. Скрентонъ, Па., Четверъ 5-го Цвѣтня, 1906. Число 14. Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, April 5, 1906. No. 14

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Цвѣтень.

5	Ч.	Нѣкона, Лѣдія
6	П.	Артемія, Захарія
7	С.	Благовѣщене
8	Н	Цвѣтна. Собор
9	П.	Матрони
10	В.	Іларіона
11	С.	Марка

Звертаемо увагу шан. читачѣвъ на выказъ жертвъ зôбраныхъ на Боевый Фондъ въ протягу одного мѣсяця въ Питсбурской околици надрукованый на 2-ôй сторонѣ сего числа „Свободы“. Збиранемъ жертвъ займавъ ся слѣдуючій комітетъ: оо. Стефановичъ, Макарь, Гривнакъ и пн. Бычиньскій, Ситникъ и Костюкъ. Сподѣемось, що и другй громады пôдуть слѣдомъ Питсбурскихъ Русинôвъ.

Просимо шанов. патріотôвъ, що присилають намъ до друку выказы жертвъ на всякй народнй цѣли, щобы:

1) писали выразно,

2) писали лише на однôй сторонѣ паперу,

3) груповали имена жертводателѣвъ пôсля сего, скôлько хто давъ.

Въ противнôмъ разѣ будемъ змушенй вôдсилати выказы назадъ не бажаючи брати на себе вôдвѣчальности за можливй помылки и спôзненя.

Редакція.

Тов. спѣв. „Боян“ першій разъ вôдспѣвае сего року въ Вел. Пятницю, въ церквѣ св. Юрія при 20 ул. въ Ню-Йорку „Страстнй Псальмы“ о год 8 ôй вечеръ, пôдъ управою своего диригента п. Мирона Гундича, бувшого управителя хору въ Чернôвцяхъ.

Дня 14-го Апрѣля с. р. прилучена зôстане почта въ Сілверъ Брукъ, Па. до почты въ Мікаду, Па. Почтаромъ въ Мікаду, Па, е Русинъ, п. Анд, Шкверъ.

Дня 21-го Марта с. р. забило въ майнахъ на Маганой Плейнъ, Па. 25-лѣтного Русина, Михайла Крокуса, походячого зъ села Дубрôвки, коло Сянока, въ Галичинѣ. Небôщикъ полишивъ жѣнку въ старôмъ краю. Належавъ до братства св. Иліи въ Маганой Плейнъ, Па.

Анна Матяшь.

Кôлька новыхъ часописей зачало выходити въ Галичинѣ и на Буковинѣ. Львôвска руска робôтнича партія зачала выдавати мѣсячнй популярнй книжочки п. з. »Сьвіт«. На цѣлый рôкъ коштуе 1 кор. 20 сот. Адреса: Львôвъ, улиця Камяна ч. 13. — Въ Збаражи выдае Остапчукъ »Червоний Прапор«. Въ Чернôвцяхъ появивъ ся тыжневникъ »Земля і Воля«. На Украинѣ рос. почавъ выходити зъ днемъ 1 Цвѣтня с. р. въ Киѣвѣ новый украиньскій дневникъ »Селянин« а въ Могилевѣ под. двотыжневникъ »Сьвітова Зірниця« (господарска часопись для мужикôвъ).

На Рускій Народный Театръ у Львовѣ зôбрано минувшого мѣсяця около 3,500 коронъ; вôдъ початку зôбрано дотеперь 174,000 коронъ.

Въ Гейзелтонъ, Па. застрайковало 300 столярôвъ, бо компаністы не хотѣли пôдвысшити имъ заплаты. Робôтники домагають ся 34 центôвъ за годину, доси брали лишь 30.

Въ Вінніпеґу, Ман. майже станъ военный. Вôйско пильнуе порядку на улицяхъ, котрй суть заповненй товпами народа. Пануе тутъ страйкъ трамваевои службы вôдъ 29 Марта, а натовпъ робôтникôвъ не пускае страйколомôвъ до роботы. 12 каръ знищено, скебы провадять 6 стріткаръ, але люде не хотять ними ѣздити. Вôйско зъ насаджеными баґнетами патролюе по улицяхъ мѣста. Доси еще не роблено ужитку зъ оружія, а се задяки тактовности мейора мѣста, котрый выдавъ розказъ застановити всякій рухъ трамваевый.

Желѣзничй компаніи, зô страху передъ углянымъ страйкомъ, замовили значнй скôлькости угля въ заходныхъ стейтахъ державы, не обгорненыхъ рухомъ за страйкомъ.

Минувшого тыжня принимавъ президентъ Руввелтъ въ Бѣлôй Палатѣ депутацію зложену зъ екзекутивного комітету Американьскои Федераціи Працѣ. Депутація предложила йому свои домаганя, мѣжь котрыми були слѣдуючй: 8-годинна праця для робôтникôвъ працюючихъ при каналѣ Панама; законъ, взбороняючій еміґрацію китайскихъ робôтникôвъ до Америки, не смѣе бути нарушеный и т. п. Надомаганя тй депутаціи президентъ вôдповѣвъ, що 8-годинный день працѣ при каналѣ Панама не мôгъ бути доси заведеный задля великихъ втратъ, а що до еміграціи китайскихъ робôтникôвъ до Америки, нема чого боятись, бо законъ въ тôмъ напрямѣ буде строго перестерѣганый. Впрочѣмъ теперь е въ Америцѣ далеко менше Китайцѣвъ, якъ ихъ было десять лѣтъ тому назадъ. Американьске правительство всегда буде радо принимати тихъ еміґрантôвъ, котрй мають охоту стати добрыми горожанами.

Еміґраційне товариство Оклагома-Мексіканъ Еміґрейшінъ Сосайти закупило въ полудневôй части провінціи Tammuplipas въ Мексику 85 квадр. миль землѣ, котрй призначило для 10 тыс. ніґерскихъ кольоністôвъ, що мають тамъ въ тихъ дняхъ прибути.

Наплывъ еміґрантôвъ зъ старого краю до Ню-Йорку наставъ теперь такій великій, якого ще тамъ не запамятали. Въ однôмъ дни, 29-го Марця с. р. прибуло на Ellis Island 12 тыс. 383 еміґрантôвъ зъ Европы, мѣжь ними 400 айрискихъ дѣвчатъ и 700 портуґальцѣвъ. Найбôльше еміґрантôвъ приѣхало на корабли „Graf Waldersee“. Було ихъ тамъ 2,537, зъ чого 230 вôдставлено сейчасъ до еміґраційного шпиталю, якъ хорыхъ на якусь наскôрну хоробу, котрои лѣкарѣ не могли ще розпôзнати, що се за хороба. Также вôдставлено до шпиталю 200 еміґрантôвъ зъ корабля „Rhein“, що рôвножь прибувъ того самого дня на Ellis Island.

Въ послѣдныхъ дняхъ усѣ кораблѣ зъ Европы, що приходять до Ню Йорку, переповненй суть еміґрантами. На корабли „Grosser Kurfuerst“, що прибувъ минувшого тыжня до Гобокенъ, 1829 еміґрантôвъ мусѣло переждати цѣлу добу на корабли, бо на Елисъ Айлендъ було вже переповнено. Также переждати мусѣли цѣлу цѣлу добу на корабли 908 еміґрантôвъ, що приѣхали на „Oskar II“.

До Ню Йорку приѣхавъ минувшого тыжня францускій корабель пасажирскій „Hudson“, якій перебувъ страшну подорожь по морю, блукаючи по нѣмъ въ наслѣдокъ великои и безнастанной бурѣ черезъ 30 днѣвъ. Подорожнй були цѣлый часъ въ панічнôмъ страху, тиснули ся разъ въ разъ на покладъ и треба було имъ безнастанно грозити револьверомъ, щобы успокоили ся.

Компанія корабельна въ Бременъ (въ Нѣмеччинѣ) „Norddeutscher Lloyd“ мала за послѣдный рôкъ, 1905, 11 міл. 59 тис. 280 долар. чистого зиску. Въ роцѣ 1904 мала та компанія чистого зиску лише на 2 міл. 115 тисячь 789 доларôвъ.

Недалеко Macon, Ga. выскочивъ зô шинъ особовый поѣздъ и зôсунувъ ся зъ высокого насыпу. Много осôбъ зôстало засыпаныхъ и знайшло смерть въ наслѣдокъ задушеня.

Въ Charlotte, S. C. вдарили на себе два поѣзды, оденъ товаровый, другій особовый. Внаслѣдокъ великого стрясеня выпавъ зъ потягу палячь и кондукторъ и оба упали такъ нещасливо пôдъ самй колеса, що знайшли смерть на мѣсци.

Въ наслѣдокъ зливныхъ дощôвъ рѣка Огайо такъ сильно вôзбрала, що залляла цѣлу часть мѣста Сінсінаті, котра лежить надъ рѣкою. Пивницѣ та першй поверхи суть пôдъ водою. Люде зъ поспѣхомъ выносять ся до высшихъ поверхôвъ. Вода стало прибувае. Много людей втратило жите и маетки.

Дня 31-го марта при будовѣ пенсилвенійского тунелю въ Ню Йорку наступила страшна експльозія динаміту, при чôмъ девять людей зôстало смертельно раненыхъ. Заки довезено ихъ до шпиталю, трохъ зъ нихъ померло на дорозѣ.

Въ Філаделфіи, Па. наступивъ 30 марта въ фабрицѣ капелюхôвъ выбухъ ґазоліны, въ наслѣдокъ чого цѣла фабрика зôстала знищена, а крôмъ того згорѣла часть припираючого до фабрики костелу св. Францішка Ксаверого.

30-го марта выбухъ зъ невѣдомыхъ причинъ огонь въ університетскôмъ будинку въ Маско, Инд. и поки надѣхала огнева сторожа, знищивъ его цѣлкомъ. Будинокъ займавъ 75 саль, хемічне ляборатоліюмъ и ректорскій офісъ. Выратувано вôдъ огня лише бôчнй будинки, що стояли трохи осторонь вôдъ головного будинку.

Въ Wilmington, Del. за мѣстомъ знайдено трупа мущины, котрый бувъ, якъ пôзнѣйше довѣдали ся, управителемъ одной фабрики. При нѣмъ знайдено $5.00 и картку, на котрôй було написане: „Жите за тяжке для мене. Радше смерть якъ утрата чести.“ Його посуджують о крадѣжь.

Въ Ґрінсбурґъ, Па. лоеръ Руфнеръ, будучи въ нетверезôмъ станѣ, посваривъ ся зô своею жѣнкою, вхопивъ зô стѣны стрѣльбу и стрѣливъ разъ до неѣ, поцѣливши еѣ въ шию, и до наймолодшои доньки, поцѣливши еѣ въ рамя. Жите раненыхъ не загрожене. Адвокатъ Руфнеръ вже вôдъ довшого часу вôддававъ ся піяньству, и бувъ зъ тои причины навѣть кôлька разôвъ арештованый. Коли поліція прийшла його арештовати, вôнъ ставивъ завзятый опôръ, и доперва по великихъ торганяхъ зôставъ скованый. Вôнъ мае 60 лѣтъ. Його жѣнка звѣсна въ цѣлôмъ мѣстѣ, якъ чесна и дуже симпатична людина.

Молодый Ирляндець Джеймсъ Ейгернъ хотѣвъ оженити ся зъ гарною Ирляндкою, котра саме що приѣхала до Ню Йорку зô старого краю. Мѣжь молодыми станувъ опѣкунъ дѣвчины та не хотѣвъ допустити до вѣнчаня. Тогдѣ подразненый Ирляндець стрѣливъ зъ револьвера до опѣкуна любки и зранивъ його смертельно, вôдтакъ выпаливъ до любки, а коли побачивъ, що она мертва повалила ся на землю, выстрѣливъ собѣ въ уста и упавъ трупомъ на мѣсци. Лѣкарѣ знайшли лишь три трупы.

Въ Мексику, въ стейтѣ Сонора, индіяньске племя Які кинуло ся на бѣлыхъ кольоністôвъ, и около сто зъ нихъ змасакровало. На помôчь кольоністамъ наспѣло вôйско. Также и въ другихъ мѣсцемостяхъ прийшло до заворушень Индіянъ. Бѣлй мешканцѣ ледви утѣкають зъ житемъ, бо вôйскова залога зовсѣмъ не выстарчае.

Тыми днями выйде зъ вязницѣ міліонеръ Ґріфілдъ, котрого засуджено на два роки вязницѣ за те, що стрѣливъ зъ револьвера до своеи жѣнки и поцѣливъ еѣ въ око. Ґріфілдъ посѣдае міліоновый маетокъ въ Каліфорніи, котрый за часъ його побуту въ вязницѣ майже подвоѣвъ ся.

Поліція ню-йорска вôдкрыла недавно нору, въ якôй Ніґеръ Робертъ Г. Спрінґзъ вязнивъ бѣлй дѣвчата и вôддававъ ихъ Ніґрамъ, що тамъ заходили. На розправѣ судовôй, яка саме теперь вôдбула ся въ ню-йорскôмъ судѣ присяглихъ, вывяилось, що Спрінґзъ убивъ двѣ дѣвчата, що не хотѣли вôддавати ся Ніґрамъ, „гостямъ“. Судъ присяглихъ засудивъ его на 20 лѣтъ вязницѣ а его спôльничку, Ніґерку Бенетъ, що притримувала насильно въ своѣй норѣ Ніґерки, на 10 лѣтъ.

Въ Філаделфіи, Па. арештовала поліція чудотворного лѣкаря, котрый лѣчивъ хорыхъ черезъ вмовлюване въ нихъ, що они суть здоровй. Одна жѣнка захорѣла на тифъ, и чудотворный лѣкарь зачавъ еѣ лѣчити пôсля своеѣ методы, и не допустивъ до неѣ лѣкаря. Розумѣе ся, жѣнка безъ лѣкарскои опѣки померла. Поліція заняла ся чудотворнымъ лѣкаремъ. Якъ звѣсно, въ Америцѣ е одна релігійна секта, котра вѣрить, що всяка хороба, се тôлько людска выдумка, хоробы въ дѣйсности нема, а для людей, котрй думають, що они суть хорй, одинокимъ лѣкомъ е те, щобы ихъ переконати, що хороба се лише імаґінація. Секта ся досить розгалужена и въ Америцѣ мае многихъ приклонникôвъ.

Въ Sharpsburg, Pa. бѣдна робôтнича родина, зложена зъ шѣстьохъ осôбъ, смертельно захорѣла, по зъѣдженю сира, котрый бувъ правдоподôбно затроеный. Лѣкарѣ заняли ся хорыми и правдоподôбно умре лише наймолодша дитина. Нашй люде повиннй бути дуже осторожнй купуючи віктуалы, особливо дешевй, котрй суть звычайно найгôршого сорта а черезъ те и небеспечнй.

Велику сензацію въ свѣтѣ выкликало увязнене цѣлои поліціи въ Ґалачу, въ Румуніи, разомъ зъ еи шефомъ. Поліція зносила ся зъ рôжными шайками злодѣѣвъ, що безпечно окрадали перевоженй по Дунаю на корабляхъ товары и добичею дѣлили ся зъ поліцією. Зрадивъ поліцію оденъ „покривдженый“ изъ шайки злодѣѣвъ. Щобы помстити ся за заподѣяну ему „кривду“, донѣсъ о всѣмъ прокураторіи, котра й наказала сейчасъ окружити вôйскомъ поліційный будинокъ и арештувала цѣлу поліцію.

Въ Москвѣ вырвавъ ся недавно зъ арешту оденъ революціонеръ на волю въ той спосôбъ, що удавъ передъ стражниками, що тримае въ руцѣ бомбу, чимъ такъ налякавъ стражникôвъ, що тй чимъ боржѣй утѣкли вôдъ него и вôнъ спокôйно собѣ выйшовъ въ арешту.

— „СВОБОДА“ посилае грошѣ до всѣхъ частей свѣта по тôй самôй цѣнѣ, що всякй чужй агенты. Грошѣ доходять до краю за 12 днѣвъ. Чого волочитись по чужихъ, коли свои могуть васъ такъ само обслужити. Адресуйте:

SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

НА ФОНД БОЄВИЙ В ГАЛИЧИНІ

Русини в Питсбургу і околиці зложили:

1. Питсбург, Па.

О. М. Стефанович $25.

а) Братство сьв. О. Николая з каси 25 дол.

Члени Братства сьв. О. Николая від себе:

По 2 дол.: Іван Мазур, Ева Запотічна.

По 1 дол.: Стефан Петришин, Яков Бідак, Андрій Дихтяр, Стефан Гуменний, Михаїл Дмитрів, Михаїл Митренко, Андрей Мищенко, Іван Калабай. Григорій Штокайло. Константин Фуціла, Григорій Демида, Андрей Романчак.

По 50 центів зложили: Гнат Бандрівский, Гр. Лехіцкий, Іван Масляк, Ілько Шпак, Ілько Васькевич, Юрко Гординьский, Петро Сивий, Іван Юриста, Іван Коваль, Семан Когут, Петро Бадовский, Василь Пшеницький, Дмитро Перевозняк, Никифор Пейко.

По 30 центів: Теодор Друпко.

По 25 центів: Николай Войтович. Андрій Дзюбан. Теодор Дуковский, Лучка Райтер, Іван Крокіс, Юрко Копацевич, Максим Твердохліб, Максим Воргач, Киприян Воргач, Іван Дубець, Михайло Крайняк, Йосиф Тхорик, Антін Кіляр.

b) Члени Братства сьв. Йоана Хрестителя зложили:

По 5 долярів: Іван Баґан, Ізидор Костюк, Іван Жулиняк.

По 1 дол.: Михаїл Ланьчак. Андрей Стецевич. Василь Прокопик, Семко Якимець, Николай Сабор, Василь Шпук, Антоній Лазенґа. Василь Котуля, Василь Вовк, Василь Ґанкевич, Василь Дирваль, Теодор Мороско, Нестор Яцишин, Павло Ґрошко, Николай Хай. Павло Войтовичь, Іван Канушка, Василь Недбайло, Петро Дашинич, Іван Пастирчак, Петро Лепак. Андрей Гальчак, Петро Яцишин, Григорій Бабірок, Іван Чаняк, Даниїл Костислав, Максим Видра, Іван Мудрик, Константин Бойко, Стефан Афтаназ, Николай Петрович. Антоній Афтаназ, Атаназ Костовский, Григорий Сидор, Йосиф Цимбала, Андрій Стефанович. Михаїл Маруняк, Михаїл Кукітко, Антоній Сухий, Николай Баґан, Василь Процко. Василь Дашинич, Іван Ґрохола, Іван Баран, Константин Цепко, Михайло Попіль, Йосиф Брода. Михаїл Станчак, Йосиф Афтаназ, Іван Ревт, Петро Мудрик, Василь Коропей, Людвик Кінаш, Яцко Кухар. Михайло Колеса, Теодор Поливка Кульч., Іван Піхота, Стефан Костик Кульч., Николай Господар, Михаїл Кречковский. Константин Гаркас. Петро Федор, Людвик Завада, Іван Ключка. Михайло Майнош, Стефан Котула, Теодор Баґан, Антоній Підуфалий, Михаїл Макар, Петро Кулиняк, Теодор Басик, Іван Марич, Іван Кріль, Франц Блащак, Михаїл Троян, Дамян Ґреб, Антоній Слівка.

c) Читальня ім. Мар. Шашкевича 10 дол.

d) Членкині Сестрицтва Собора. Пресьв Богор. від. 118 Р. Н. С.

По 1 дол.: Магдалина Білик, Марія Ваверчак, Олена Ціханьска, Павлїна Вовк, Таціянна Жулиняк, Анна Густа, Анна Гринда.

По 75 центів: Єва Прешляк.

По 50 центів: Кароліна Бандровска, Текля Глива, Варвара Макара, Анна Рейда.

По 25 центів: Катарина Паньчак. Параска Губяк, Анна Шкварла, Єфрозина Каня, Анна Дроздяк, Юлія Гоць, Харитина Книш, Анна Рудавска.

2. Мікіспракс, Па.

а) Брацтво сьв. Димитрія від. 91 Р. Н. С. 20 дол.

b) Братство сьв. О. Николая від. 5 О. Р. Б. 20 долярів.

c) Читальня „Просьвіти" 15 дол.

d) Збірка Ант. Каня і Р. Дроздяка:

По 2 доляри: Дмитро Порада, Филип Кавалко.

По доляру: Антін Каня, Захар Тижбір, Ілько Петришин. Яким Вариха, Павло Прешляк, Іван Чубяк Кульчицкий, Яков Мудрик, Федьо Сушиньский, Роман Дроздяк, Іван Секула, Тимко Хорощак, Евтихий Бодак, Петро Секула, Николай Щавіньский, Андрей Гальчак, Михайло Юриста, Тимко Барник, Іван Масляк.

По 50 центів: Іван Кітик, Федор Пеньович, Микола Берберик, Ілько Хомяк, Василь Вуштан, Фільо Вуштан, Василь Порада, Михаїл Порада, Стефан Порада, Петро Губяк, Фецьо Прокопчак, Николай Прокопчак, Афтан Волошин, Миколай Гоць, Миколай Сухий, Теодор Гащац, Іван Книш, Андрей Книш, Григорий Шкварла. Петро Каня, Лешко Урам.

По 30 центів: Лев Пеньович.

По 25 центів: Петро Боричняк, Григорий Шелечима, Никита Дошна, Григорий Кравчик, Іван Спяк, Дмитро Кітик, Шандор Чичила, Михаїл Павлінко, Франк Фецко, Михаїл Порада, Іван Порада, Андрей Ковалик, Федор Крутий, Джордж Єднак, Михаїл Сичак, Павел Прокопчак. Сахар Тиліщак, Сидор Ціханьский, Фецьо Мудрик, Анна Корець, Михаїл Мудрик, Стефан Мудрик, Андрей Сичак, Михаїл Бенько, Михаїл Мирґуз, Андрей Мурін, Вілем Рудісон, Франк Бабін, Григорий Мошко.

По 20 центів: Гієрон Дзиндронь.

По 10 центів: Антін Бочньович, Юльця Губяк Кульчицка.

e) Збірка П. Прешляка і Ф. Кавалка:

По доляру: Михайло Ільків, Стефан Борейко, Тома Фізер.

По 50 центів: Теодор Рак, Теодор Губяк, Сопко Салак, Михаїл Мима, Андрей Огородник, Йосиф Ґоцек, Іван Сопінка, Теодор Пелешик, Стефан Добряньский, Іван Кузьо, Данько Мищишин, Данько Яхван, Йосиф Драґан, Іван Лесьний, Павло Дідух. Яцко Каршин, Теодор Вьола, Іван Ставко, Михаїл Храбцьо, Михаїл Масляк. Антонко Петрик. Іван Кравчишин. Павло Середницкий, Николай Стівка, Теодор Тимцьо, Петро Рептель, Іван Вархоляк,

По 30 центів: Михаїл Кончак.

По 25 центів: Петро Ільчишин, Андрей Кончак. Павло Синявский, Николай Михнала, Петро Конд, Іван Галушка, Гриць Галушка, Філярей Галушка, Михаїл Колодій, Іван Пацлавский, Петро Когут, Василь Кульчицкий, Михаїл Бриндзя, Гриць Косарич, Антоній Жубрий, Петро Масляк, Стефан Гірняк, Іван Синчишин, Филип Кошей, Іван Бабич, Семан Мацур, Дмитро Ґреля, Василь Нестор, Теодор Деркач, Юрко Пипов, Гриць Сисак, Стефан Хрущ, Василь Лазар, Кирило Салаґа, Теодор Малий, Петро Присташ, Михаїл Халупа, Петро Майкович, Петро Хрущ, Стефан Пшек, Онуфрий Солчик, Данько Корбан, Михаїл Дерба.

По 10 центів: Станїслав Новак, Іван Вавроk, Кость Раб, Михаїл Кубрила, Петро Ячишин.

3. Алеґені, Па.

а) Товариство „Поступ" 27.25 дол.

Члены:

По 5 долярів: Ж. Бичиньский, Алек. Ніжанковский.

По 2 доляри: Я. Штайн.

По доляру: А. Новосад, О. Бичиньский, Павло Диба, Ів. Штайн, Й. Штайн, П. Кінасевич, Мих. Бабух, Катерина Штайн, С. Ніжанковска, Дмитро Галенда, Федор Галенда.

По 50 цнт.: Юлїя Штайн.

б) Братство Успенія Пр. Богородиці 5 дол.

Члени:

Павло Каршневич 1 дол.

По 50 центів: Петро Герлях, Павло Палиця, Вас. Копчак, Мирон Тупяк, Гаврило Нодзяк. Анна Олексяк, Йосиф Фрис, Ник. Бурка, Йосиф Драґан, Іван Бурка, Михаїл Опалка.

По 25 центів: Стефан Копчак, Іван Колодійчик, Андрей Копчак, Юрко Колодійчик, Іван Опалка, Іван Гузик, Андрей Кіт, Йосиф Бурка, Іван Бурка, Харитон Колодійчик, Мих. Теленцьо, Николай Нодзяк, Василь Галайда, Николай Копчак.

По 15 центів: Йосиф Черник.

в) На хрестинах у Стеф. Опалка зібрано 3.55 дол.

4. Мікіспорт, Па.

о. Ст. Макар 10 дол.

По доляру: А. Желіньский, В. Станкевич. Н Дзяма. М. Стратій. М. Грацонь. П. Фринцко. В. Кочкодан, М. Фринцко, Д. Хоцівьский, Н. Макух, Н. Пиріг, Л. Сим, С. Нацик.

По 50 центів: В. Грацонь, М. Бурдаш, Іл. Лизак. Л. Фринцко, Т. Фринцко, Д. Маркович М. Ятчишин, Н. Лабяк, Ю. Уриняк.

По 25 центів: Т. Бандович, М. Жилка, П. Жилка, Т. Зелізняк, Ів. Репко, М. Коцелко, С. Коцелко, С. Яблїньский, Ю. Байко, П. Скальский, Л. Жилка, Йос. Сим, Ів. Степаник, Ю. Пастирнак.

5. форд Ситі, Па.

О. Василь Гривнак $20.

Бо пора се великая є!
У завзятій, важкій боротьбі,
Ми поляжем, щоб волю і славу і честь
Рідний краю здобути тобі.

Там в краю не лиш славу і честь, але і жите свое віддають, головами кладуть, щоб народови свому здобути красшу долю.

Віками довгими нищений нарід підняв важку боротьбу за свою і свого краю волю. В протягу 2 місяців зібрав ся на 850 вічах і 1000 довірочних вборах. Виплакав свій жаль а заразом підняв грізний протест против дальшого рабованя его з належних ему прав. Та против протесту встаючих рабів поставили нікчемні гнобителї баґнети, і впали невинні трупами а инші скуті в кайдани загнані в тюрму. Та не всї. Остали ще міліони вільних, нескутих, готових до всяких жертв за щасливше жите своїх братів.

Ми, Пітсбурщане і найблизші сусїди, за далеко, щоб грудьми нашими і кровю своею здобувати красшу долю для рідного краю, тож тронуті остатними подіями в краю до живого та послушні покликови нашого Народного Комітету взялись до збираня жертв. В протягу місяця зібралисьмо **433 дол.** — звишлисьмо 433 дол. — звиш **2,100** корон.*) Отся від серця походяча жертва наша нехай буде нашим братям товчком до неустаючої борби і заразом запевненем, що в потребі можуть числити на нашу матеріяльну поміч.

При тій нагоді чую ся з'обовязаним прилюдно подякувати Пітсбурґчанам, так братствам як і честним колекторам, за щирі жертви і труд. Спасибіг Вам! В імени знова Комітету дякую Братствам аллеґеньским і мікіспортским за скоре надіслане своїх жертв.

Котра околиця слїдуюча?

о. М. Стефанович,
касієр Комітету.

*) З гроший тих вислано до краю 29-го Марта 1906, $102.25 (500 корон) на Боєвий Фонд Національно-демократичної Партії, $102.25 (500 корон) на Б. Ф. Партії Радикальної, $102.25 (500 корон) на Б. Ф. Партії Соціяльно-демократичної, а 625 корон вислано для тих, котрі вже потерпіли в борбі о виборче право. Усего вислано доси $429.50 або 2,125 корон.

На руки Народного Комітету зложили:

а) Попередно	37 65
b) Складка в Провіденс, Р. А. на руки п. Николая Стельмаха	9.85

На се зложили слїдуючі:

По 2 дол: Іван Преґон; по 1 дол: Николай Стельмах, Порфирий Мохнацкий; по 50 цнт.: Іван Глива, Гелена Олесневич. Фтадей Зомор, Михайло Андрець; по 25 цнт.: Михайло Борис, Іван Вегерик (Словак). Якуб Франкович (Словак), Іван Кусай (Словак), Йосиф Шелка (Поляк), Тевдозий Чухта, Гринько Болюх. Карпо Павлик, Іван Мулявишин, Андрей Чмиль, Гаврило Шелест і Якуб Зомер, Марія Малиняк, Іван Андрець.

Андро Бегайла 15 ц.

По 10 цнт.: Людвик (Поляк), Блазей Армата (Поляк).

Разом $47.50.

На руки редакції „Свободы" вадіслали:

а) Попередно	57.25
b) Члени Читальні „Просьвіти" в Філаделфиі, Па. на руки п. Івана Кречковского	7.00

На се зложили слїдуючі:

По 1 дол.: В. Оспр, Н. Гром, М. Поляк, І. Кречковский; по 50 цнт.: С. Демків, Н. Росолович, П. Штогрин, В. Свободзян, П. Кречковский; по 25 цнт.: Я. Петрикович і С. Мусяла.

c) На місячнім засїданю „Р. Читальні" в Carnegie, Pa. зібрано	30.00

На се зложили:

Р. Читальня 5.50, о. Гр. Кульчицкий Цм. 5.00; по 1 долярови: Михаїл Пронько, Матій Ґавроньский, Стефан Сембрат, Іван Клїнош, Зофія Ґовда, Іван Прокоп, Павло Завіньский і Іван Шийка; 75 цт.: Стефан Серединьский; по 50 цнт.: Гнат Турко, Семко Роман, Іван Мосцівский. Ксеня Сокач. Артемій Біляньский, Гавриїл Мосцівский. Н. Н., Іван Сус, Гриць Сирко, М. Сирко, Гавриїл Демян, Як. Джула, Андрей Ганущак, Николай Михайлів, Олена Бацько; по 25 цнт.: Тимко Турко, Іван Даньковский, Антін Рак, Олекса Ридзай, Петро Крупа, Михальцьо Василь, Стефан Остаф, Анна Стирчак, Марія Маслей, Улька Мосцівска, Марія Соломон, Антін Ваплавский, Іван Понтус.

d) Мих. Гордийчук 1.00
Петро Онуляк 50 цнт.
Оба з Гайд Парк, Масс.

Разом $95.75.

Усего до тепер зібрали:

Питсбург і околиця	433.00
Народний Комітет	47.50
Редакція »Свободи«	95.75

Загальна сума зібраних до тепер жертв на Боєвий Фонд в Галичині
$576.25

Він -- сам...

Прийшли сумні вісти з краю і у кождого, у кого хоч трохи в серци тлїла ще любов до рідної землї і свого народу, запалала жажда чим небудь, чим сила піти йому у поміч. І коли не мож вже нам ту, в далекій стороні, на чужині заступитись грудьми за своїм народом, то й рішили ми усі — прийти йому в поміч грішми.

І от мені припало занятись сим між нашими людьми в Вініпеґу. Охочо, радо взяв ся я за те, і пішов — і до знакомих і до чужих — не знакомих менї, і до наших робітників і інтеліґентів. І просив: споможіть люде ваших братів...

І жертв не відмавляли „Нате — та най Господь помагае їм..." А не одному і слеза в очах стала, — сягае рукою до кишені, витягае паперовий звиток — і вздихаючи тяжко, немов просячи, шепче: Коб то Господь дав, коб то вибороти!... І сяде, схилить голову, задумае ся — і слеза покотить ся йому по лици...

Так було між людьми — тими простими, робучими людьми, що як день довгий гарують і за працею Божого сьвіта не бачать.

Та от прийшов я до одного — найбільшого, найславнїйшого, найбогатшого... патріота. З яким довірем і надією переступив я його поріг: „Добрий день, пане! Прийшов до вас — і т. д. Жертвуйте на Боевий Фонд". — Но якжеж змінилось нараз його лице — очи перейшли якби страхом... він скрутив ся, якби шукав о чім би то интім заговорити.

Я остовпів, вдивив ся йому в очи — і прошептав: Що ви...

Нї, нї — процідив нараз патріот — бачите — я — ох, бачите, такі видатки, — так все ту коштує... Я, я сам... сам пішлю вже, так, так слово... не маю — бачите — вибачте...

Мене мов окропом зляло... Якже се? То се він — той патріот, той славний, великий, найбогатший... патріот?

Я опустив голову — менї встидно стало, — за него, і за себе, що з таким довірем і надією ішов до него — до... патріота. Я відвернув ся — і не пращаючись вже, вийшов в хати.

Я пішов дальше між узкі, темні улиці — в похилені, чорні доми наших робітників - пролетарів...

А...рий.

Уже послѣдный часъ.

Въ числѣ 11. »Свободы« читаю межи замѣтками ось таке: „Кольонізацією Русиновъ въ Сполученыхъ Державахъ майже нѣхто доси не займавъ ся — а варто бы. Землѣ вольнои або такои, що можь купити за малй грошѣ чимразъ меншае — еѣ забирають другй а Русины гарують по майнахъ та фабрикахъ безъ выглядовъ на лѣпшу будучность и т. д."

То есть правда. Єсли мы приглянемось житю нашого роботника а взглядно майнера, то дойдемо до того, що робoтники анѣ на макъ не стоять лучше, якъ стояли 15 або 20 лѣтъ назадъ. Зъ робoтникомъ рѣчь мае ся такъ: Коли молодый и здоровъ, а достане незгоршу роботу, то за якійсь часъ може зложити собѣ якійсь центь. Але завсе есть небезпечный. Або захоруе або якій припадокъ стане,

ся, або зôстане покалѣченый и заощадженй грошѣ скоро розôйдуть ся. Єсли приглянемъ ся днесь нашимъ робôтникамъ, тимъ, що прибули ту передъ 20 лѣтами, то увидимъ, що они уже не зовсѣмъ способнй до роботы. И они, если имъ доля не щастила дещо вôдложити, находять ся въ оплаканôмъ положеню. Нѣ его ту до роботы уже не хотять, нѣ до краю ѣхати дзядомъ-калѣкою на тягаръ своѣй родинѣ, если яка есть. Ба, та и тамъ не схотять за дармо дати ѣсти, бо скажуть: ты американъ, грошей досить! А ту, правду сказавши, много есть такихъ, котрй радй бы пôйти до родинного краю, та нема на дорогу; ту такъ само нѣтъ нѣчого. Неразъ такій чоловѣкъ мôгъ бы робити на фармѣ, а до фабрики его уже нѣхто не хоче и приходить ся по просту гинути на очахъ міліонеровъ.

Кôлько есть днесь такихъ изъ старшихъ моихъ товаришѣвъ, въ Шамокинъ, Шенандоа, або по другихъ мѣстахъ, котрй бы сказали: я не потрѣбую уже гаруватн. Думаю, що мало. Єсли котрый мае якій бизнесъ, то и то якъ на волосѣ, на книжочки ся пише. А прійде страйкъ, то чоловѣче пиши на книжку, давай ѣсти, але за грошѣ не пытай.

Поминувши другй народы, подивѣть ся на Поляковъ и Словакôвъ, кôлько у нихъ кольоній въ рôжныхъ мѣсцяхъ. Ходить и теперь ихъ агентъ ажь зъ Washington State и они всѣ горнуть ся на фармы, хто мае якій грôшь, бо тôлько на фармѣ въ Америцѣ будучнôсть забезпечена. Коли часы добрй, якъ теперь, то байдуже, але якъ ту прийдуть лихй часы, то бѣда, якои може нѣгде въ свѣтѣ. Міліонеры позамыкають фабрики, поставлять коло нихъ вôйско, а самй пôйдуть бенкетувати до Парижа або Лондону, а ты чоловѣче гинь зъ голоду. Чи не такъ? Хто заперечить тое?

Днесь сварка о попôвъ, о бискупôвъ, а о то, що конче треба, то нѣхто и не писне, а якъ каже »Свобода«: „Землѣ вôльнои, або такои, що можь купити за малй грошѣ чимразъ меншае."

Кольонізація, то була перша точка, котрою уже не теперь треба було занятись, але хоть 10 лѣтъ назадъ. Но най буде и теперь. Лучше теперь, якъ нѣколи. На фармахъ все таки чоловѣкъ певный и бѣда ему не може заглянути въ очи такъ, якъ у фабрикахъ.

Я, будучи въ Канадѣ, близько 10 лѣтъ тому назадъ, видѣвъ людей тамъ осѣвшихъ по три роки, въ достатку знаходячихъ ся. Они о житевй потребы не старались. Хоть не мали „пейды", але ѣсти мали доволѣ и не знали що труба.

Я не для того тое пишу, щобъ хто ѣхавъ въ Канаду, але даю лише примѣръ. Ту дуже лучше бути фармеромъ длятого, що все родить ся и на все добрый одбытъ и добра цѣна.

Проте, я думаю, тою справою повиннй заняти ся всѣ газеты обширнѣйше и не застановити того дѣла, доки не дôйдуть до пожаданои цѣли.

Другй народы, якъ Нѣмцѣ, Нѣдерляндцѣ, Шведы, ба и Японцѣ высилають своихъ професорôвъ въ Америку, абы тй вынайшли вôдповѣднй кольоніи для заселеня своимъ народомъ. А за насъ нема кому старати ся. А понеже мы ту, въ Америцѣ, то треба постарати ся намъ самимъ, бо якъ не постараемъ ся, то останемъ якъ тй немудрй дѣвы, котрымъ не стало оливы и задля ихъ недбалости названо ихъ глупыми.

Уже послѣдный часъ.

Д. Салей.

До всїх руських жен і дївчат в Америцї.

Перші мої слова суть: закладайте сестрицтва і впишітесь до Р. Н. Союза. Декотра дівчина а навіть і жена скаже: Що менї з того, який менї з того хосен? Але котра так говорить, то дуже милить ся. Люба сестро, не говори так, що тобі не треба, але застанови сь над тим і подумай і добре розваж і зараз такой, не відкладай на завтра, лише чим скорше іди і впишуй ся до сестрицтва і Р. Н. Союза. Гляньмо на чужих! Де лише есть який маленький плейз всюда побачимо, що там суть сестрицтва, хотяй часом есть їх там меньше як Русинок. А наші Русинки, хоч їх е і два рази стілько що тамтих, то ані на гадку їм не прийде свое руське сестрицтво, тілько там лїзуть і пхають ся до чужого а о своїм навіть не подумають. Чому то так, сестри дорогі? Чиж ми вже найгірші, що все маем бути по заді? Я кличу до вас, всїх Русинок, і прошу вас, закладайте відділи Р. Н. Союза. Хотяй би вас було на однім плейзі лишень 10 до 20 жен і дівчат, то не говоріть, що вас мало, але закладайте як есть мало а потому буде що-раз більше. Инчі, на примір, Польки або Словачки, вже мають по кілька тисяч в своїх сестрицтвах а навіть і свої жіночі орґанізації. А деж наші руські сестрицтва і орґанізації? Правда, есть тих кілька руських маленьких сестрицтв, але щож то значить на так богато руських дївчат і жен в Америцї. А чому се так? Бо наша руська дївчина если піде десь між Польки або Словачки, то встидаесь признати що она Русинка, встидаесь свого найдорожшого імени. А чому встидаесь? Бо мала таку неньку недбалу, котра не уміла еї виховати, не уміла защепити в неї любви до свого народу, до своі вітчини, не уміла еї виховати в руськім дусї. Бо-ж від кого залежить любов до вітчини, любов до руського народу як не від матери? Мати виховуе дитину, мати мае научати дитину всього, що для неї найдорожше. А що для неї есть найдорожше як не еї народність, еї дороге імя Русинка, котрим она повинна дорожити над все! А она встидаесь і така сліпа, запоморочена лізе до чужого, свого встидаесь і тому польскі і словацкі сестрицтва ідуть в гору, що-раз побільшають ся, а наші спять тай ані думають пробудитись. Тож я Русинка кличу до вас, любі сестри: відчиніть очи, не спіть в задумі, прокиньтесь! Берім ся до діла, горнім ся до купи, забеспечуймо себе і своїх родичів в старім краю чи тут в Америці, а вы жени забеспечуйте своїх діточок і виховуйте їх в руськім дусї і любві до свого народу. Є ще раз кличу до всїх Русинок в Америцї: закладайте сестрицтва і вписуйтесь до Р. Н. Союза.

З. Ґовда, чл. від. 83 Р. Н. С.

Допись.

3 Stony Mountain, Man., Canada.

Тут в Манїтобі ще руху з роботами нема, то котрий робітник ще мае гроші, то „жие" в Вініпегу, а котрий не мае — то обходить ся як може.

В Вінепегу межи Русинами добра ніякого не чути, тілько сварки, бійки, мордерства, Поліс Корт і т. д. Арештований за злодійство крадіж — хто? Ґалїшен! Арештований за убійство — хто? „Ґалїшен"!

„В готели зістав, той а той, побитий, дістав розвалену голову, два, три ребра зломані. — Хто? „Гвай Ґалїшен, оф корс!" Хтож инший. Чиж не встид! не ганьба! Чоловік як випе за 15 центів „віски", так зараз пхае ніж в другого?!" „Ах! Ти мой! Я тебе розірву на кавалки!" Або „Ти!!! так у тя ніж запхаю як в свиню! Розумієш?" От як декотрі наші розуміють „фрі контри". Час братя покинути сю дурну натуру, не нижити себе, щоби нас називали „undesirables" - непожаданими, але що сил підноситись. Ненависть, яка між нами панує, покинути, оден другого научати, оден другому помагати, дурну гордість покинути, другого за гіршого себе не мати, оден другого не прозивати. Розуміе ся, що в тім напрямі повинні дати примір ті, що більше учені так сьвященики, як і сьвітскі, а тоді і решта народу піде за їх приміром.

Поділились тутешні Русини на ріжні віри і кождий хвалить, що та, яку він тримає, е найлїпша, а чи е хоч 20 на 100 таких, щоби виповняли десяту часть того, що учить їх релїґія? Ні! Они виповняють се так, що брат брата ріже ножем або сокиров в голову.

Темнїйшого від себе так осьвітить, що замість его направити, то він его дальше в „тьму" запхае. Бідного так споможе, що аби видів що гине, то ще тішить ся тим і як би міг, то ще би его дальше в біду запхав. Єсли видить, що другому стае лїпше, то би сорочку з себе дав, щоби того знижити. І щож за користь з нашої релїґії хоч би і найлїпшої, если еї приказів не будем сповняти?

Моральности дуже мало видко межи нами; моральність зявляе ся тілько в бесїдї тогди, коли о ній говоримо, а перестали говорити, то десь то зійшло з голови. Кілько то есть таких чоловіків і жінок, що полишали жінок або чоловіків слюбних а также своїх рідних дітей. Молодїж Вінніпеґска, замість учитись чого доброго, учить ся тілько „кулї", грати! Як увійдеш до готелю, то не можеш проглотити ся, такий великий „мітинг" коло „пул" столів. Кричать, сварять ся, часом оден другого потягне „кюом" по голові, а що до бесїди, то варта послухати! „Ю як ни мик дат бал, то мі мик", самі межи собов так по англїйски ріжуть!" „Ю ґ.. д.. Ґалїшен!" З боку дивитись і слухати, то встидно, сьмішно і жаль! Єсли би так хотів склакати до читальнї або до школи, то хиба би взяв компанію війска або поліції, щоби їх зігнали, або де яка дурна, розпустна забава, то біжить і без вечері! Єслиби его запитав, щоби там дещо поміг на яку добру ціль, то де там! цента не дасть, а на пиво або за „пул" то дасть послїдних 10 центів — бо не дурно — заграв собі. Не говорю се о всїх, бо суть і добрі люде, тілько — на жаль — їх нема богато. От що мудрого зробив оден „мудрий" в Вініпегу на 10 го сего місяця:

„Free Press" March 12th. — „З кровію швидко виливаючою ся з его 4-ох ран в грудях і плечах, і випускаючого послїдний дух, найдено Тому Корчиньского, молодого Галичанина, на лоті межи 706 а 726 Magnus Ave., в Суботу вечер".

Забитий (зарізаний) парубок мав 27 літ, честний чоловік і спокійний. Зарізав его — 2 рази в плечі, раз під ліву руку, раз в правий бік в груди так глубоко, що ніж пройшов крізь легки — Фред Грик, 38 літ. В старім краю, разом з товаришом таким як він сам, губив поліціянта. Тогдї мав 18 літ, там відсидів в криміналї, потому приїхав до Канади і в Суботу вечер зарізав Корчиньского. Здае ся, що Грика повісять.

Єслиби Русини не були такі темні, непросьвічені, щоби менше пива і горівки находилось межи ними, то би не сиділи на жидівскім сьмітю, менше би трафлялось таких пригод, позивань, публїки і сьміху та ненависти від других народів.

Суть Русини, що дуже бідні, мало заробляють, мають дїти, платять високий „рент" або податок, але в них дуже рідко побачити „бочку", а як ся трафить раз або два на рік, що справлять забаву, то собі чемно забивлять ся, як люде поговорять і досить. До таких увійти до хати, то если би не руска мова, то би не знав, що то Русини там жиють. Такі не бють ся, не сварять ся, тілько жаль, що таких мало.

По кольоніях також не дуже згідно жиють: сварять ся, позивають ся, публїкують оден другого, „хоче оден другому показати, що він щось, а другий нїчо". Єсли зійдесь пару таких Русинів, щоби хотіли добре зробити, то не дай Боже! Не порадиш нїчого!

Кождий Русин повинен тую дурну натуру покинути — що „другий не е мудрїйший від мене". Той що менше знае, повинен радо науку приняти, а той, що більше знае, повинен радо науки другим уділити, оден другому помагати, оден другим не гордити, просьвіту радо принимати, газети читати. Кождий повинен ґазету пренумерувати, если не змагае осібно, то 2, 3, або 4 одну часопись пренумеровати, бо ґазета се голос нас всїх, если ми хочемо близько оден другого бути, то се можливо лиш через ґгзету.

П. Лазорович.

ВИКАЗ ЖЕРТВ на „Народний Фонд" в Америцї.

1) Pittsburg, Pa.

На хрестинах у Володимира Мільковича, члена братства сьв. Флора і Лавра, від. „Союза" 130, а заразом і касіера сего братства, котрому народила ся дочка а при хрещеню отримала імя Антонина, зложили на „Руску Бурсу в Йонкерс, Н. Й. слїдуючі: по 1 дол.: Теодор Кульчицкий Ґут; по 50 цнт.: Володимир Кульчицкий Мількович, Андрей Білиньский Тарасович; по 25 ц.: Яков Кульчицкий Цмайло, Юрій Кульчицкий Ручка, Еліяш Кульчицкий Васькович, Онуфрей Кульчицкий Дашинич, Станислав Білиньский Тарасович, Семеон Кульчицкий Волчко, Григорій Кульчицкий Вачинич, Михаїл Кульчицкий Вачинич, Григ. Кульчицкий Тилюк, Петро Паславский Попкович; по 20 цнт.: Ілько Кульчицкий Дашинич, Антоній Кульчицкий Мількович. Разом $4.90.

Честь і слава жертводателям а молоденькій Антонїні многих лїт!

2) Hazleton, Pa.

На хрестинах у Юліяна Кулика зібрано $4.10. Зложили слїдуючі гості: по 50 цнт.: Юліян Кулик, Ник. Ґалик; по 25 цнт.: Михаїл Мардиняк, Антоній Капусціньский, Анна Капусціньска, Нестор Капусціньский, Стеф. Капусціньский, Анд. Касич, Анна Касич, Тимко Коцур, Алексей Парилович, Мих. Носаль; по 10 цнт.: Гр. Левкулич, Конст. Павлик, Діонизій Парияк, Ів. Слївіньский, Мат. Коцур, Прок. Святковский.

Многая лїта народженому дитятку, родичам, гостям і колекторам!

УВАГА.

1) Від тепер буде ся виказувати подібно як тут осібно жертви на Народний Фонд в Америцї а осібно на Боевий Фонд в Галичині і длятого прошу виразно назначити на яку ціль жертва призначена.

2) Чеки і money order-и прошу виписувати на імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. а посилати їх на адресу

Rev. John Velyhorsky,
25 Chestnut Str., Yonkers, N. Y.

— Звертаемо ся зъ просьбою до всѣхъ нашихъ Дописувателѣвъ, щобы свои дописи писали коротко и читкимъ письмомъ, щобъ мы могли прочитати тй дописи. Рôвножь просимо писати усе лишь на одной сторонѣ, а другу сторону картки лишати чистою, незаписаною.

Ред. „Свободы".

„SVOBODA“
(LIBERTY)
HE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ, а росийскѣ Украинцѣ черезъ Книгарню „Кіѣвскои Старины“ Безакôвска 14, Кіѣвъ.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Жертвы на Боевый Фондъ въ Галичинѣ.

Вôдгукъ послѣдныхъ подѣй въ Галичинѣ давъ ся чути и у насъ — въ далекôй Америцѣ. За примѣромъ старокраевыхъ Русинôвъ стали и американьскѣ Русины збирати жертвы на Боевый Фондъ, щобы въ сей способъ показати свою симпатію для борцѣвъ въ старôмъ краю и допомогти имъ матеріяльно.

Якъ видно зъ подрôбного выказу на Боевый Фондъ, надрукованого на другôй сторонѣ отсего числа »Свободы«, то доси зôбрано поважну суму **$576.25.** Зъ сумы тои выслано вже до краю по 500 коронъ для трехъ украиньскихъ партій: національно-демократичнои, радикальнои и соціялістичнои, 625 коронъ для тихъ, що вже потерпѣли въ часѣ дотеперѣшнои борбы, отже разомъ 2,125 коронъ, а решта грошей находить ся въ рукахъ Народного Комітету и редакціи »Свободы« и буде также выслана до краю, скоро лише збересь трохи бôльша сума.

Зъ справозданя въ сѣмъ числѣ оголошеного слѣдно, що доси зложили Русины замешкалѝ:

1. въ Питсбургъ, Па. 190.30
2. „ Мікісраксъ, Па. 122.25
3. „ Алеґені, Па. 69.45
4. „ Карнеґі, Па. 55.00
5. „ Мікіспортъ, Па. 31.00
6. „ Фордъ Сиrі, Па. 20.00
7. „ Ню Йоркъ, Н. Й. 15.00
8. „ Джерзі Сиrі, Н. Дж. 14.75*)
9. „ Скрентонъ, Па. 12.25
10. „ Йорквилъ, О. 12.25
11. „ Правиденсъ, Р. А. 9.85
12. „ Реймі, Па. 7.65
13. „ Філаделфія, Па. 7.00
14. „ Ембрівилъ, Тен. 5.00
15. „ Савтъ Форкъ, Па. 2.00
16. „ ГайдъПаркъ, Мас. 1.50
17. „ Шамокинъ, Па. 1.00

Разомъ $576.25

Загаломъ доси наспѣли жертвы зъ 17 мѣсцевостей, де живуть Русины, мѣжь котрыми Питсбургъ займае перше мѣсце. Єсли брати пôдъ увагу околицѣ, то питсбурска околиця (мѣсцевости пôдъ числами 1, 2, 3, 4, 5, 6,) зложили доси также найбôльше, бо 488 долярôвъ, мѣжь тимъ якъ всѣ другѝ околицѣ зложили заледви $88.25. Найбôльше жертвъ надôслала доси Пенсилвенія $517.90, дальше Ню Йоркъ $15.00, Ню Джерзі $14.75*), Огайо $12.25, Родъ Айлендъ $9.85, Тенесі $5.00 и Масачусетсъ $1.50. Многѝ стейты, въ котрыхъ жие споре число Русинôвъ, до сеи поры не прислали на Боевый Фондъ ще нѣ цента, такъ само не прислала нѣчого ще Канада.

Причина, чому питсбурска околиця зôбрала въ короткôмъ часѣ спору суму гроша е та, що тамъ Русинôвъ мабуть бôльше якъ въ котрôй небудь иншôй околици, що добре зарабляють (мѣжь тимъ якъ, примѣромъ, при твердôмъ углю заробляють лихше и усе застрашене страйкомъ) а въ кôнци, що найважнѣйше, що тамъ найшлись люде, якѝ взялись сейчасъ енергічно до працѣ — ну, и дѣло повели якъ слѣдъ.

Зъ выказу поданого повысше не слѣдуе ще, щобъ справа мала остати и дальше такою, якъ она выглядае теперь. Противно сподѣвати ся належить, що и тѝ мѣсцевости, якѝ дотеперь не надôслали ще нѣ цента, скоро дадуть о собѣ знати а може жертвами своими не лише дорôвнають Питсбургови, але навѣть его перевысшать.

А покищо радимо усѣмъ, кому лежить добро рôдного краю на серци, поступати въ збиранк жертвъ ось такъ:

1) Въ каждôй громадѣ де живе купка Русинôвъ повинно зôйтись кôлькохъ свѣдомыхъ людей и урадити вже напередъ, яку суму гроша повиннѝ они на своимъ плейзѣ зôбрати: примѣромъ 50 долярôвъ, 75, 100, 200, залежно вôдъ того якъ велика тамъ руска кольонія и якъ иде робота.

2) Тѝ люде повиннѝ дальше пôднести справу Боевого Фонду на мітингу каждого мѣсцевого братства чи товариства, хочь бы оно було и найменче, и ухвалити на Боевый Фондъ певну суму гроша зъ братскои касы.

3) Выбрати въ каждôмъ братствѣ або товариствѣ по двохъ колекторôвъ, котрѝ бы пôшли по хатахъ збирати грошѣ не лишь мѣжь своими, але и чужими.

4) Коли вже зôбрана сума, яку зъ початку урадили зôбрати, застановити дальше збиранє на сю цѣль а грошѣ вôдослати до Народного Комітету взглядно до редакціи »Свободы« и подати выразно, чи тѝ грошѣ мають бути роздѣленѝ по рôвному мѣжь усѣ три партіи въ Галичинѣ, якъ се зробили Русины питсбурскѝ, чи може пôслати тѝ грошѣ лише однôй зъ тихъ трехъ партій, и котрôй зъ нихъ.

При сѣй нагодѣ мусимъ зазначити сумный фактъ, що нашѝ братя, такъ званѝ москвофілы, або „твердоруссы“, зложили свого часу на російскій Червоный Хрестъ на руки Гладика высше 300 долярôвъ, а теперь коли иде се, абы показати свою симпатію и помочи своимъ рôднымъ братамъ, галицкимъ Русинамъ, котрыхъ польска шляхта гнете и якъ псôвъ стрѣляе — то тѝ самѝ твердоруссы зложили доси заледви **$40.60!** Те саме мусимо сказати и о тихъ нашихъ братяхъ, що перейшли на російске православіе и о словацко-москвофільскôмъ „Соединенію Русскихъ Братствъ“. Православнѝ зложили на російскій Червоный Хрестъ сотки долярôвъ, а Соединеніе дало зъ касы на сю саму цѣль щось 1000 долярôвъ, але теперь якось нѣчо не чути, щобы або православнѝ або Соединеніе збирали жертвы на Боевый Фондъ въ Галичинѣ.

Та на се нема що зважати и мы вѣримо, що каждый Русинъ, у кого въ грудяхъ не камѣнь а щире руске серце, поспѣшить чимъ скорше зъ своею жертвою на Боевый Фондъ для пôдмоги своихъ братôвъ въ старôмъ краю.

*) Тутъ зараховано также тихъ $2.75, що зôбранѝ на мітингу Нар. Дому. — Ред.

Страйкъ
при мягкôмъ углю.

Минулого тыждня скôнчилась невдачна конференція майнерôвъ зъ компаністами въ Индіянаполисъ, Инд. Компаністы були подѣленѝ. Однѝ годились на пôдвышку о 5½ цента на тонѣ, другѝ нѣ. Не могучи дôйти до жадного ладу — розôйшлись. Тодѣ конвенція майнерска, яка засѣдала пôдъ той часъ въ Индіянаполисъ, рѣшила, щобы всѣ майнеры вôдъ мягкого угля застановили роботу зъ днемъ 2-го Апрѣля (Понедѣлокъ) и пôшли робити лише въ тихъ майнахъ, котрыхъ властителѣ пôдпишуть контракты, що будуть имъ платити жадану пôдвышку и згодять ся на другѝ услôвя працѣ. Компаністы, що були проти пôдвышки вôднеслись до президента Рузвелта зъ жаданемъ, щобы вôнъ назначивъ комісію, яка бы розглянула непорозумѣня мѣжь ними а майнерами, та казали, що жаданя майнерôвъ неоправданѝ. Тодѣ урядники Юніи написали Рузвелтови, що се брехня, бо еслибъ жаданя майнерôвъ були неоправданѝ, то певно половина компаністôвъ вôдъ мягкого угля не годилась бы на ихъ приняте. Президентъ Рузвелтъ поки що стоить на боцѣ и не мѣшаесь до сеи справы.

Минулого Понедѣлка перестали робити въ майнахъ мягкого угя, майнеры захôдной Пенсилвеніи, Огайо, Индіяна, Илінойсъ и другихъ стейтôвъ. Значить почавъ ся при мягкôмъ углю — страйкъ. Страйкъ сей однакъ, якъ вже теперь видно, не потревае довго, бо многѝ компаністы бачучи, що не переливки, сходять ся зô своими майнерами и годять ся пôдвысшити имъ платню.

Въ Айовѣ майнеры и компаністы мали нараду въ Вôвторокъ и все вказувало на те, що полагодять ся.

Въ Индіяна многѝ компаністы годять ся на пôдвышку хочь еще згоды не пôдписали.

Въ Илинойсъ многѝ майны вже знову роблять, бо компаністы згодились на пôдвышку.

Въ Мичиґанъ такъ само майнеры и компаністы нараджують ся разомъ.

Въ Огайо 6 компаній згодились приняти пôдвышку. Компаніи тѝ добувають одну шесту часть угля въ цѣлôмъ стейтѣ. Другѝ компаністы починають крутитись и мабуть также скоро пристануть на услôвя майнерôвъ.

Въ захôднôй Пенсилвеніи згодилась на пôдвышку найбôльша компанія: Pittsburg Coal Co. и много менчихъ.

Въ середнôй Пенсилвеніи справа ще не полагоджена, але власне теперь вôдбувають ся мітинги и е надѣя на полагоду.

Майнеры въ Канзасъ, Мисурі, Тексасъ, Аркансо, Индіянъ Теріторі и Оклагома усего около 25.000 людей также застрайкували. Компаністы ще не згодились на пôдвышку, але скоро згодять ся.

Въ Вестъ Вирджініи майнеры дôстануть также пôдвышку.

Якъ бачимо, то майнеры вôдъ мягкого угля выграють, занимають позиціи одну по другôй, а компаністы пôддають ся. Страйкъ при мягкôмъ углю, якъ говорять свѣдучѝ дѣла, не потревае довше якъ мѣсяць, бо великѝ компаніи згодились на пôдвышку, отже и менчѝ мусять пристати, бо инакше не змоглибъ додержати своихъ контрактôвъ и потратилибъ своихъ костумерôвъ.

При твердôмъ углю

майнеры вôдъ Понедѣлка не роблять а се тому, бо въ Недѣлю, 1-го Апрѣля, скôнчилась трилѣтна згода мѣжь майнерами а компаністами а нова не зôстала ще заключена. Отже урядники юніи дали приказъ, абы въ Понедѣлокъ всѣ майнеры покинули роботу, доки непорозумѣня мѣжь майнерами а компаністами не зôстануть залагодженѝ. Переговоры мѣжь компаністами а майнерами твердого угля почались минулого Вôвторка въ Ню Йорку.

На похвалу майнерамъ вôдъ твердого угля треба сказати, що на приказъ юніи покинули всѣ роботу якъ оденъ мужь. И такъ въ:

Карбондейлъ не робить	24.000
Скрентонъ „ „	26.000
Питстонъ „ „	18.000
Вилксбари „ „	25.000
Гейзелтонъ „ „	12.000
Шенандоа „ „	17.000
Шамокинъ „ „	12.000
Патсвилъ „ „	9.000

Разомъ застановило працю вôдразу 143.000 майнерôвъ. Робить лише 17.000 инджінерôвъ, помпменôвъ, палячôвъ, фен-рунерôвъ и компанічныхъ робôтниковъ, якихъ юнія не выкликувала зъ роботы тому, абы майны не заливала вода и не заповнювавъ газъ, и взагалѣ, абы майны були держанѝ въ порядку такъ, абы коли скôнчить ся безроботє, майнеры могли пôти сейчасъ зновъ до роботы.

На цѣлôмъ просторѣ твердого угля скебуе лише одна бреха Oxford Colliery въ Скрентонъ, Па., власнôсть Peoples Coal Co.; въ нѣй роблять неюнійнѝ робôтники, якѝ скебували також пôдчасъ послѣдного великого страйку. Въ нѣй робить 500 людей, якѝ добувають денно 12.000 тонъ угля. Кромѣ сего скебуе 6 вашерокъ власнôсть компаніи Лакована, 5 компаніи Ірі, 2 компаніи Онтеріо ендъ Вестернъ, и 1 компаніи Делаверъ ендъ Гудсонъ. Вашерки выполѣкують водою дрôбне угле, яке находить ся въ колмдомпахъ; угле те придатне лише до великихъ котлôвъ. Здае ся що юнія не буде „штапувати“ вашерки.

Народъ спокôйный, всюды тихо, лише на Музикъ недалеко Скрентонъ оденъ страйкеръ посваривъ ся коло брехи зъ сыномъ формена и стрѣливъ до него зъ револьвера. Куля попала стоячому зъ боку інджинерови въ ногу — завдаючи легку рану. Страйкеръ утѣкъ. Загалъ майнерôвъ е проти страйку, але если страйку не можь буде оминути—будуть всѣ стояти разомъ якъ оденъ мужь и не подадуть ся.

Компаністы дуже розгнѣванѝ, що юнія застановила роботу, денегде навѣть порозлѣплювали картки, въ якихъ кликали людей до роботы и обѣцяли скебамъ охорону, але до сего часу нѣгде серіозно не беруть ся починати роботу при помочи скебôвъ, чекають мабуть, якъ и майнеры, на рѣшене конференціи въ Ню-Йорку.

А ся конференція не знати якъ скôнчить ся. Дехто передсказуе довгій и дуже завзятый страйкъ, та бôльшôсть сподѣесь мирнои полагоды.

Теперѣшне безроботє при твердôмъ угля, се ще не страйкъ. Правдивый страйкъ може початись тодѣ, колибъ нарады майнерôвъ и компаністôвъ въ Ню-Йорку скôнчились на нѣчôмъ и скликана опôсля конвенція майнерôвъ твердого угля рѣшила, що страйкъ мусить бути.

Тимчасомъ якъ бы тамъ не було, майнеры повиннѝ держати ся разомъ, бо лишь въ єдности сила. А вже мѣжь Русинами не повиннобъ найтись анѣ одного, котрый бы заслуживъ собѣ на згôрдне имя „скеба“.

Листъ изъ Старого краю

Хлопська кров полляла ся!..

В попередних листах згадував я нераз, як то польська шляхта старала ся всіми способами довести до того, аби рух за виборчою реформою, який так сильно проявив ся між руським селянством у Галичині, затопити в крови тих, що хотять визволити ся з польсько-шляхотського ярма. І нагода така знайшла в селї Лядскім, слїдуючого дня по вічу в місточку Нижневі, Товмацкого повіту*).

Цїла ся сумна історія в селї Лядскім скінчилась тим, що трьох селян — між ними одна жінка — впали таки на місци трупом, а 8 тяжше або лекше поранено. Повбивавши людий, військо на приказ офіцира вийшло зараз із села.

Треба додати, що віддїл війська, який прислано до Лядського, рекрутуеть ся з тих сторін, а один вояк був таки з самого Лядського. Та не всї хотїли бути убійцями своїх братів і пять вояків не вистрілило, за що їх арештовано і віддано під військовий суд.

А до Лядського з'їхала зараз судова комісія, арештувала кільканацять людий, яких відставлено до слїдчого арешту в Станиславові і ще буде процес у тій справі.

Отся крівава подія в Лядськім, се одно велике безправство. Присилка війська в село зовсім не оправдана, бо селяни перед тим не опирали ся ніякій власти, а вже стріляне до втікаючих, без упімненя зі сторони офіцира, що буде стріляти, коли товпа не розійдеть ся, без ужитя баґнетів перед стрілянем (все те приписуе закон), се вже така самоволя, що гіршої годї собі подумати.

Руські посли, а також польські посли Брайтер і Дашиньский, внесли зараз у парляменті нагле внесене в тій справі, жадаючи, аби безсторонні урядники розслідили справу та аби покарано винних. Але що-ж, парлямент приняв, що правда, те нагле внесене, тільки з поправкою „кола польского“, аби слїдство переводили компетентні, т. е. галицькі власти. А що галицькі польсько-шляхотські власти не покарають винних, тільки ще звалять вину на хлопів, се більше як певне.

На львівськім університетї по довшій перерві знов зачала ся польсько-руська

*) Опис сих подій пропускаємо, бо про се писали ми вже в „Свободї“. Ред.

боротьба*). Скінчилась она пораненем 4 Русинів а 12 Поляків. Сам будинок університету у тій боротьбі так понищено, що кілька день не було викладів, бо треба було його направляти. Врештою тепер на університеті спокій, — до чого дуже причинило ся те, що тепер настали вже вакації, — але не знати чи по Великодни не зачнеть ся щесь гірше, бо обі сторони дуже роз'ярені: Русини видять, що їх права на львівськім університеті щораз більше топчуть ногами, а Поляки, видячи, що правительство за ними, гроїжать ся що-раз більше і кажуть, що львівський університет їх і що Русинам на нім нїщо не належить ся. Особливо дуже роз'їла ся на Русинів польска народово-демократична (вшехпольська) молодїж, хоч і молодїж поступова та соціялїстична не признае Русинам тих прав на університетї, які їм належать ся.

Страйк складачів у Львові.

Недавно застрайкували в львівських друкарнях дівчата, що накладають папір на машини і слуги, що помагають коло машин, домагаючи ся підвисшеня платнї, яка вже занадто нужденна. Але властителї друкарень сказали, що з ними не хотять говорити, бо вони робітники без ніякои науки (некваліфіковані) і таких робітників вони собі найдуть, скільки захотять. Значить, властителї друкарень відмовили тим робітникам права орґанїзації. Тепер вставили ся за ними складачі і заявили, що як властителї з ними не погодять ся, то й вони, складачі, зачнуть страйкувати для солїдарности. Властителї не послухали і від 14 с. м. справдї страйкують усї складачі у Львові. Львівські ґазети перестали виходити, тільки на місци всїх польських ґазет виходить одна невеличка („Chwila"), яку складають самі властителї друкарень, а „Дїло" видае в Жовкві листок „Вісти" в тамошній Василіяньській друкарнї.

За ту прояву солїдарности з боку складачів властителї друкарень у цїлій Австрії дуже злі і грозять зломанем друкарського цїнника, який що-йно заключено в Січни с. р. Але львівські складачі добре з'орґанїзовані і тримають ся добре. Як страйк скінчить ся, на разї ще не знати.

20 марта 1906. *М. Л.*

*) Опис сеї боротьби рівнож пропускаємо, бо о тім ми також вже писали. Ред.

Вѣсти зъ Росіи.

Въ Росіи вôдбувають ся теперь выборы до Державнои Думы. Та выборы сѣ — се простый глумъ правительства зъ выборчого права російскихъ горожанъ, якого вони добули проливши рѣки крови. Сѣ „вôльнѣ" выборы — се бôльшій ще скандалъ, якъ ославленѣ выборы въ Галичинѣ и въ Угорщинѣ. Правительство розôслало циркуляры по всѣхъ ґуберніяхъ зъ наказомъ, щобъ ґубернаторы не допускали на выборцѣвъ людей „непевныхъ" и сейчасъ розганяли силою, то е вôйскомъ усѣ зборы, въ якихъ проявивъ бы ся опозиційный рухъ и можнабъ побоювати ся, що моглибъ бути выбраными на выборцѣвъ опозиціоністы. Ґуберніяльнѣ власти, розумѣе ся, держать ся сего наказу дуже сумлѣнно — и цѣлый рядъ ґуберній дочекавъ ся остаточно того, що ґубернаторы, боячись выбору опозиційныхъ выборцѣвъ, заказали всѣмъ опозиційнымъ партіямъ скликувати передвыборчѣ зборы, а дозволили на зборы лише партіямъ, котрѣ рѣшучо заявляють ся за насильственною полїтикою правительства и суть отвертыми противниками конституційныхъ свободъ. Ся полїтика правительства що до „вôльныхъ" выборôвъ, вôдкрыла остаточно очи и умѣркованымъ партіямъ и они одна по другôй вôдступають вôдъ правительства Вітого и лучать ся зъ партіями опозиційными. Велику сензацію выкликавъ переходъ умѣркованои партіи такъ зв. „Партіи 18 Октобря", до опозиційного табору. Ся партія була власне партіею, на котрôй хотѣвъ оперти ся въ своѣй политицѣ гр. Віте. Складалась вона зъ самыхъ умѣркованыхъ людей, богачѣвъ, графôвъ и т. п. Але жорстока, прямо безглузднa полїтика Вітого і его міністеріяльныхъ товаришôвъ, навѣть и ту партію, вôдôпхнула вôдъ него.

Та якъ бы се тамъ и не було, Державна Дума мусить бути скликана. Сего вымагають двѣ конечности, якъ згôдно стверджують російскѣ часописи, перша: сподѣванѣ великѣ розрухи сѣльскои людности, котрымъ правительство надѣе ся запобѣгчи черезъ отворене Державнои Думы, — и друга: конечнôсть пожички 600 мiл. рублѣвъ для покрытя дефіциту державного, якои то пожички правительство не може дôстати вôдъ заграничныхъ банкôвъ безъ запоруки Державнои Думы. Сѣ двѣ конечности и змусили царя скликати Державну Думу и розписати чимъ борше выборы. Ходить лише о те, щобы тѣ выборы вôдбули ся по думцѣ и бажаню правительства, щобъ послы одобрили цѣлу теперѣшну полїтику правительства и зняли зъ него вôдвѣчальнôсть за звѣрства, якихъ воно допускало ся при приборканю революціи, дальше, щобъ ухвалили „реформы аґрарнѣ", то е помôчь въ землѣ для селянъ — помôчь таку нужденну, що правительство боить ся само зъ нимъ выступати, щобъ не стягнути на себе загального розяреня мужикôвъ и въ кôнци трете, щобъ скинути на нихъ вôдвѣчальнôсть за побране новои пожички, котра мае спровадити Росію на край фінансовои руѣны. На се потреба, розумѣе ся, пословъ, котрымъ правительство може цѣлкомъ спокôйно довѣритись. И тому розôслано тѣ циркуляры до ґуберніяльныхъ властей, про якѣ мы высше згадали.

Та коли тими циркулярами зведено цѣлѣ выборы до простои комедіи и глуму, людность въ переважнôй бôльшости зрекла ся брати участи при выборахъ. Бо и по щожь выбирати, коли при выборахъ наказано уживати насильства? На що выбирати, коли усѣхъ опозиційныхъ выборцѣвъ, котрыхъ мимо насильствъ таки выбрано, полїція сейчасъ поарештувала? На що выбирати, коли правительство оголосило, що выбôръ всѣхъ опозиційныхъ кандидатôвъ оголосить неважнымъ, бо тѣ опозиційнѣ кандидаты выступають проти.. истнуючого державного порядку? И почавъ ся выборчій страйкъ... Та се власне занепокоило правительство. Божь Державна Дума, яка буде выбрана при выборчôмъ страйку бôльшости управленыхъ до выборôвъ, не буде мати тои силы, якои правительству потреба, для апробати його звѣрствъ, для замиленя очей сѣльской людности аґрарною „реформою" и для запоруки заграничнымъ банкамъ при новôй пожичцѣ. А допустити знова людность до справдѣ вôльныхъ выборôвъ — се те саме, що зголитись добровôльно на неминучу смерть. И отъ зъ того выходять дуже небезпечнѣ выгляды для правительства на найблизшѣ часы. Уся людность зворушена. Робôтники и селяне ладять ся при надходячôй веснѣ до новои революціи, котра мае недопустити до зôбраня выбраныхъ насильствомъ на пословъ до Державнои Думы правительственныхъ попихачôвъ-хрунѣвъ, а змусити правительство до скликаня загального Народного Представительства, на пôдставѣ загального, безпосередного, рôвного и тайного голосованя, котре и малобъ взяти ся за уложене нового державного ладу, безъ нѣякихъ привілеѣвъ для капіталістôвъ и ґрафôвъ. Заносить ся на ще острѣйшу боротьбу російской суспôльности зъ правительствомъ. Обѣ стороны лагодять ся горячково до неи. Робôтники орґанізують боевѣ комітеты, а по селахъ розъѣзджають революціонеры и закликають селянъ до важкои та рѣшучои борбы зъ урядомъ. Не поминули й вôйско и закидують його хмарою зазывôвъ, щобъ вôдмавлялось на дальше слухати вôйскового начальства и прилучало ся до революціи. Правительство зъ своеи стороны рôвножъ готовить ся до борбы. „Непевнѣ" полки вôйска розпускае и складае новѣ, на котрыхъ моглобъ въ критичнôй хвили на певно числити, и розсылае ихъ по всѣй Росіи, яку подѣлено на новѣ вôйсковѣ дистрикты; на важнѣйшихъ колѣевыхъ стаціяхъ уставило готовѣ потяги, узброенѣ въ арматы, а до усѣхъ бôльшихъ мѣстъ повисылало опанциренѣ автомобілѣ, узброенѣ въ машиновѣ скорострѣльнѣ арматы, для розбиваня бôльшихъ натовпôвъ людей. А для сѣлъ орґанізуе нову полїцію, збôльшаючи еѣ новыми рядами полїціянтôвъ. Въ самôй прим. волиньскôй губерніи побôльшило полїцію о 203 полїційныхъ урядникôвъ. 1,102 пѣшихъ полїціянтôвъ и 276 кôнныхъ, а въ губерніи подôльскôй о 154 урядникôвъ, 1,124 пѣшихъ полїціянтôвъ и 281 кôнныхъ. Що се потягае за собою величезнѣ выдатки, тымъ правительство не журить ся. На саму волиньску та подôльску губернію на те збôльшене полїціи вызначило 1½ мiл. рублѣвъ. Щобы знова на часъ страйку телеґрафічныхъ и телефонічныхъ урядникôвъ могло порозумѣвати ся зъ поодинокими губерніями, наказало осôбнымъ вôйсковымъ вôддѣламъ учити ся телеґрафувати и телефонувати, щобъ заступити ними сейчасъ страйкуючихъ телеґрафічныхъ урядникôвъ.

Якъ бачимо, одна и друга сторона заходить ся дуже запобѣгливо до новои борбы. Наближаесь страшный драматъ, якій готовъ своими проявами перевысшити сумнѣ подѣѣ революціи въ Москвѣ и въ решта російскихъ мѣстахъ зъ Грудня року минувшого и зъ Сѣчня сего року...

Новинки.

Въ Москвѣ въ Росіи арештувала полїція князя Павла Долґорукова, зô знатнои російскои родины, пôдозрѣваючи його о участь въ роволюційнôмъ руху въ Росіи. Його арештоване выкликало въ цѣлôй Росіи велику сензацію.

Зъ епархіяльныхъ зъѣздôвъ въ Росіи. Въ однôмъ зъ остатныхъ чиселъ „Нового Времени" находимо звѣтъ изъ епархіяльного зъѣзду въ Нижнôмъ Новгородѣ. Настрôй священикôвъ бувъ радикальный. Священики попередъ усего рѣшили, щобы „Пилатовѣ конторы" (такъ сѣльскѣ духовнѣ называють консисторіи) скасувати, а на ихъ мѣсце поставити „совѣтъ пресвитерôвъ" на зовсѣмъ инщихъ основахъ нѣжь нынѣшна „Пилатова контора". Ухвалили, щобы до совѣта пресвитерôвъ допущено и миранъ зъ голосомъ дорадчимъ (безъ права голосованя), а тôлько въ выпадкахъ суду надъ духовными особами миряны були бы выключенѣ. — Коли прийшла на порядокъ справа „наградъ" (вôдзначень), то на запитане предсѣдателя зъѣзду „Желательны ли награды?" залунало грôмке: „Не желательны! Не надо наградъ! Йзбави насъ отъ лукаваго!" Вôдтакъ у промовахъ священики выказували, що вôдзначеня розбуджують завистъ и т. и., а вслѣдъ за тымъ ухвалено скасувати вôдзначеня, мѣжь ними и вôдъ св. синода (хрести) и зъ царского кабінету. — При дебатѣ надъ справою змѣны нынѣшнои одежѣ духовеньства думки подѣлили ся и взяла верхъ думка, щобы лишитися при теперѣшнôй одежѣ, бо змѣна еѣ моглабъ соблазнити миранъ и довести до роскошу. — Цѣкава була дискусія о предложеню, щобы духовнымъ особамъ дано волю ходити до театру, до оперы и на свѣтскѣ концерты. Зъѣздъ заявивъ ся за тымъ, бо (якъ сказано въ ухвалѣ) замѣсть, щобы хрипливый ґрамофонъ торгавъ слухъ, чейже лучше послухати спѣву и музики въ театрѣ й на концертѣ. — Припадкомъ выринуло на зъѣздѣ такожь пиване що-до ѣзды духовныхъ на вельосипедахъ. „А чи яло ся священикови ѣздити на вельосипедѣ?" запитавъ оденъ зъ учасникôвъ зъѣзду. На се предсѣдатель: „Не яло ся, бо священикъ, въ своѣй довгôй одежѣ, разъвразъ путавъ бы ся и падавъ..." Однакъ замѣтъ предсѣдателя не переконавъ зôбраныхъ и они порѣшили, що въ ѣздѣ священика вельосипедомъ не ма нѣчого злого.

Заява.

На публичнѣ напады о. Заклиньского на „Свободу" вôдповѣмо хиба се, що слова о. Заклиньского малибъ може яку вартôсть, еслибъ Русины замешкалѣ въ Сполученыхъ Державахъ и Канадѣ — не знали хто вôнъ е. На щасте однакъ, чи нещасте, нема майже такои мѣсцевости якабъ не знала вже о. Заклиньского, а пôзнавши его и не выробила собѣ про него свôй осудъ.

Ред.

Надôспане.

Одвѣтъ на одвѣтъ.

Зновь редактор ню йорскои казеты мавъ за богато порожного мѣсця въ своѣй газетѣ и розписав ся о моимъ протестѣ въ „Свободѣ" ажь пôвъ газеты, та учить мене исторіи Росіи. Дуже добре пане редактор, але чи хрунѣ тримають ся тои исторіи? Тажь хрунѣ за дреглѣ и горѣвку Полякамъ та Жидамъ вôддають голосъ. Що я не ученый, то я знаю и самъ тое, бо я зъ тихъ сторôнъ, де хрунѣ попы (вôдъ Грибова), то тамъ мало де е Русинъ, щобы бувъ ученый, бо згаданѣ попы не дбають о просвѣту. Будьте ласкавѣ, господине редакторъ, дайте знати въ своѣй газетѣ, кôлько въ Грибôвскôмъ та Горлицкôмъ повѣтѣ е читален? Я знаю, що и вашъ попередник В. Г. не дуже учена людина; пару лѣтъ тому вмѣсто молитвенника, читав сонникъ въ церквѣ.

Я думавъ, що нѣколи мого имени не буде нѣхто видѣвъ въ газетахъ, а ту редакторъ не жалувавъ половину газеты про мене.

Я дуже вдячный вамъ за те панове, уже и я буду ся бравъ до полїтики, бо виджу, що вы мене за щось пôзнали. Коли Барну, Шпака и другихъ имъ подôбныхъ называете патріотами, то може и мене бысьте такъ назвали. Але не хочу, бо бою ся одного, а то того имени, якимъ васъ люде зовуть. Я уже волю остати радикаломъ, хочь и буду простымъ робôтникомъ.

М. Костко.

Посьвідка.

Львів, 20. III. 1906.

Хвальна Редакціє!

Закордонний Комітет Української Соц. Дем. Робітничої Партії (давної Р. У. П.) посьвідчае отсим відбір квоти 500 корон, надісланих на руки Вп. В. Гнатюка для партії на цїли її видавництв. Рівночасно почуваеть ся до милого обовязку зложити Хвальній Редакції та поодиноким жертводавцям щиру подяку та просить й далї займатись збиранем складок.

З поважанем
Волод. Левинський,
Член Закорд. Комітету.
Печатка.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель — КОНСТ. КИРЧÔВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касієръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.
Заст. секретаря ....Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.
Заст. касієра ....А. Янковичь MC ADOO, PA.

Радни:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
К. Кобанъ..................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока..................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько..................Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко ....Mc Adoo, Pa
Ник. Домбровскій............Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій............Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій ....McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь...............Mt. Carmel, Pa.

Головный организаторъ:
о Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руска народна організація в Америцѣ.

Принимае членовъ вôдъ 1 року до 45 лѣтъ житя. Вступне после лѣтъ.

Мѣсячне вôдъ 25 до 70 центôвъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $600.00,
Посмертне за жѣнку $300.00,
Посмертне за дѣти вôдъ 15.00 до $300.00.

Въ разѣ утраты: а) обохъ очей ногъ або рукъ $600.00,
б) одної руки або ноги $200.00,
в) одного ока $100.00,

Если отець родины въ шпитали божевôльныхъ, Союзъ платить що року родинѣ $100.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись также до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачѣ до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписує ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касієра, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опосля вôдсылае ихъ до Голов. Касієра.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

ПЕТРО МЕРЕНА,
членъ Р. Н. Союза, вôд. 53 Pittsburg, Pa., упокоивъ ся 27-го Лютого б. р. Небôщикъ походивъ зъ Галичины, села Фльоринка, пов. Грибôвъ.

АННА КАЧМАРЧИКЪ,
жена Еміля, члена Р. Н. Союза, вôдд. 62 Monessen, Pa., упокоила ся 28 го Лютого у. р.

ЗОФІЯ КОПАЧЬ
жена Василя, члена Р. Н. Союза, вôдд. 33 Northampton, Pa. упокоила ся 4-го Марця б. р.

ИВАНЪ ШМАЙДА,
сынъ Гната, членъ Р. Н. Союза, лѣтъ 1½. упокоивъ ся 15 го Марця б. р.

Вѣчная память!

Ч. 784. **КВІТЪ** $300.00
на триста долярôвъ, котрі п. Михаилъ Болтунъ отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Марін зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Mt. Carmel, Pa., March 26, 1906

Михаилъ Болтунъ,
Свѣдки { Юрій Гукъ, Иванъ Велиґданъ,
Йосифъ Борущъ, предсѣд.,
Иванъ Дзятко, секретарь.

КВІТЪ $50.00
на пятьдесять долярôвъ, котрі урядъ парохіяльный въ Свѣржовѣ руской въ Галичинѣ отримавъ яко посмертну запомогу по Михаилѣ Лазовскôмъ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Свѣржова руска, Галич. 8 марта, 1906

Захарія Барновскій, парохъ,
Андрей Церкотъ, вôйтъ,
Василь Ковдра, писарь.

КВІТЪ $200.00
на двѣста долярôвъ, котрі я Андрей Лазовскій отримавъ яко посмертну запомогу по Михаилѣ Лазовскôмъ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Свѣржова руска, Галичина, 8 марта 1906

Андрей Лазовскій.
Свѣдки { Василь Ковдра, Зах. Бзрновскій,
Андрей Церкотъ, вôйтъ.

КВІТЪ 100.00
на сто долярôвъ, котрі я Улька Вовкъ отримала яко посмертну запомогу по Михаилѣ Лазовскôмъ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Свѣржова руска, Галич., 8 марта, 1906

Улька Вовкъ.
Свѣдки { Василь Ковдра, Зах. Барновскій,
Андрей Церкотъ, вôйтъ.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ВÔДОЗВА.

Брацтво св. Володимира въ Elizabeth, N. J. вôддѣль 65. Р. Н. Союза, буде приймати новыхъ членôвъ до Брацтва за половину вступного въ мѣсяци Цвѣтню и Маю сего року. Дорогі Братя Русины! Хто ще зъ васъ не належить до жадного Брацтва, а мешкае въ Elizabeth, N. J. нехай прийде до насъ, а мы приймемо його якъ родного брата. Оплата не велика, тôлько 50 центôвъ мѣсячно. а зъ тыхъ грошей достане кождый членъ въ часѣ слабости 5 долярôвъ на тыждень запомоги. Тожь не жалуйте тыхъ пару центôвъ на мѣсяць. Якъ чоловѣкъ здоровъ и робить, то не забогато на него тихъ пару центôвъ. Не разъ богато больше пôйде на дурницѣ. А нихто не знае де яке нещастє кого чекае. Тожь не кажемъ дорогі Братя, що „ще маю часъ“ и невôдкладайте се не пôзнѣйше а вступайте заразъ численно до Брацтва и Союза. Въ єдности сила! Мітинґи вôдбуваютъ ся кождого мѣсяця по першôмъ въ недѣлю въ галѣ въ домѣ число 48 Washington Ave. Elizabeth, N. J.

Андрий Явилякъ, предс.
И. Букаръ, касієръ,
С. Боберъ, секретарь.

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляє ся, що Братство сьв. О. Николая віддїл 104 Р. Н. Союза в Перт Амбой, Н. Дж. відбуде свій 3 місячний мітинґ 8 Цьвітня с. р. точно о 2. годині пополудни Будуть складати ся рахунки за 3. місяці. Хто з звичайних членів не прийде на час заплатить 25 цнт. кари, а урядник 50 цнт.

За Уряд Брацтва
Мих. Вавичак, предс.
К. Шкурат, секретар.

ОГОЛОШЕНЄ

Повѣдомляемо усѣхъ вôд. 67. Р. Н. Союза, що д 12. Апрѣля с. р. вôдбуде ся мітинґъ, на котрый усѣ члены мають явити ся. Хто бы безъ причины не явивъ ся буде мусѣвъ заплатити 50 цнт. кары, а члены уряду $1.00. На тôмъ мітинґу зложить ся касове справоздане за минулѣ 3 мѣсяцѣ и буде ся приймати новихъ членôвъ до Брацтва безъ оплати вступного а до Союза якъ статутъ Союза наказує. Приступайте до Брацтва и до Союза поки часъ, бо якъ которого покалѣчить або вабє, то вже буде запôзно. Початокъ мітинґу о пôвъ до першои по полудни въ гали John Bunga. Просимо точно явити ся.

За Урядъ Брацтва:
И. Павукъ
М. Кочуръ
Ю. Криницкій.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ братства св. Арх. Михаила въ Canonsburg, Pa., вôд. Союза 84, котрі довжні до Союза, що если не сплатять своихъ мѣсячныхъ залеглостей въ мѣсяцю Апрѣлю с. р., то зôстануть выключені зъ Союза. Союзъ не чекае больше, якъ 3 мѣсяцѣ. Кождый членъ легко може заплатити 70 центôвъ мѣсячного, за котрі Союзъ выплачае $600 посмертного. Мітинґи вôдбуваютъ ся въ руской Гали на Pike Str. кождои першои недѣлѣ кождого мѣсяця. Членъ котрый не явить ся на мітинґъ, заплатить кару после статутôвъ.

В. Сичь, секретарь.

ОГОЛОШЕНЄ.

Уряд брацтва сьв. Николая в Newark, N. J. прощає отсим свого брата і організатора Сенька Мелецкого, що від'їжджає до краю. Бажаючи йому від щирого серця щасливої дороги, желаєм, щоб і в старім краю здобув собі тої слави і пошани між своїми краянами, яку здобув собі своїм чесним поступованем і любовю до братів ту у нас в Нюарку.

Іван Кецко,
член брацтва і заст. предсідателя.

Оголошенє.

Сим подаємо до загальної відомости всім Русинам в окресности Smoke Run, Pa. що наше нове Брацтво сьв. Георгія ч. 135. Р. Н. С. буде приймати нових членів до Брацтва без вступного черев три місяці а то: **Апріль, Май і Юній.**

За уряд Брацтва ч. 135.
Осиф Керна, предс.,
Ант. Клим, сокр.

Оголошенє.

Братство сьв. Петра і Павла в Leetsdale, Pa. віддїл Союза ч. 110 буде мати мітинґ дня 8 Апріля с. р. На той мітинґ мають зійти ся всї члени того брацтва.

П. Середницкій.

ПРОСЬБА.

Прошу всѣхъ. Пп. Секретарôвъ Союза, щобы чимъ скорше розпродали тикеты на выгравку для запомоги мого мужа Ивана Преґона и заслали менѣ грошѣ и непроданѣ тикеты, бо часъ выгравки скоро зближаесь. Всѣмъ хто причинае грошѣ даю послѣдку. Ровночасно дякую всѣмъ Секретарамъ Союза, що занялись розпродаженю тикетôвъ на выгравку и тимъ членамъ, котрі тикеты покупили.

Грошѣ и тикеты прошу высилати впростъ на адресу:

Mrs. Mary Pregon,
291 Oak Str.,
Providence, R. I.

Подяка.

Я, Михаилъ Болтунъ, складаю сердечну подяку Р. Н. Союзови и урядникамъ за скоре и точне виплаченє менѣ 300 дол. посмертного по моѣй женѣ Марін. Спасибогъ!

Mt. Carmel, Pa., 12 Марця. 1906.
Михаилъ Болтунъ.

ВІДОЗВА
до всіх відділів Сестричного Братства сьв. Ольги в Америці.

Отсим взиваю всі відділи Сестричного Братцтва сьв. Ольги в Америці, щоби найдальше до 30 днів кождий відділ прислав залеглі місячні вкладки по 5 цент. від кождої Сестри до головної каса на фонд померших. Чеки, або моні-ордери треба виставляти на имя: Eudokia Kalakuka, Treas. (головної касієрки) а посилати впрост до головної секретарки: E. Strutynska, 7 Stewart Place, Elizabeth, N. J. разом з виказами.

Котра Сестра не платила-б через три місяці з місцевого відділу, та буде вимазана з Братства і стратить всяке право до посмертної запомоги на підставі річної головної Конвенції Сестр. Братства сьв. Ольги в Америці, котра відбула ся в Bloomfield, N. J. дня 28. Дец. 1905 року

Е. Струтиньска,
головна секретарка.

Де є?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє напередъ

Де є?

Петро Палїй. Має бути коло Binghamton, N. Y. Нехай зголосить ся сейчас, инакше стратить всї права до Братства і до Союза. — Jos. Zapotoczny.
1108 Meade Ave., Scranton, Pa.

Де є?

Антоній Петрик, родом з Долини, повіту Сяніцкого в Галичині. Пошукує за ним в єго власнім інтересї Ілько Ханас в Сейр, Па. Хто би о нїм знав, або він сам, зволить написати на адресу:
Ilko Chanas,
180 River Str., Sayre, Pa.

Хочу женити ся

з дївчиною в віцї від 16 до 24 літ. Я маю 25 літ. Котра з дївчат схотїла би вийти за муж, зволить падіслати менї свою фотоґрафію, а я на жадане вишлю свою. — G. Malyniak.
Box 72, Adams, N. D.

Хочу женити ся

з Русинкою, дївчиною в віцї від 15 до 20 літ, котра мала би $400—500 приданого. Я маю 22 лїт, маю сталу роботу і заробляю місячно $70—80. Котра з дївчат схотїла би за мене вийти зволить надіслати менї свою фотоґрафію, а я на жаданє вишлю свою.
B. Melyk, Box 72, Adams, N. D.

Шукаю місця дяко-учителя.

Маю добрий голос, умію добре устав церковний як і сьпів квартетовий. Єсьм самотний. Де би потребували такого чоловіка, най зволять написати на адресу: Hryc Lesiuk,
42 Washington Str., Yonkers, N. Y.

Дописи.

Balfour, N. D.

У нас теперь велика зима, часто великі морозы. Февруара було вправдѣ досить тепло, що навѣть думали, що начне ся робота, бо якъ було снѣгу на три стопы то увесь ростаявъ, та заразъ потôмъ знова снѣгъ пôповъ и вѣтры и морозы и не знаемъ коли начнеть ся робота. Зима лежить вже вôдъ 19-го Новембра. На воду ту несотужно, бо у кождого фармера є своя керниця и вода не глибоко: вôдъ 15 футôвъ до 40. Рѣкъ нема. На ту рускі фармеры живуть ту вôдъ 7 лѣтъ и живуть добре, хочь спершу було ся. Але теперь вже лѣпше: мають по 5 и 10 коней и товару 5 до 15 штукъ и по 2 и 3 клеймы. Худобу ту дешева а конѣ дорогі; за добрі и молоді конѣ треба заплатити и $400 и $500 а найменше $300. Хлѣбъ не дуже дорогій: пшеница вôдъ 60—80 цнт.; овесъ 22 ц; ячмѣнь 40 цт.; бараболи 20 и 30 цнт. за бушель. Податку платять ту за землю по $26 до $30 вôдъ фармы. Рускихъ школъ ту нема, ба и не заносить ся на те, щобъ коли були, а є за те англицка школа. Є также руска церковь. Землю ту дають даромъ. Достае той, хто скôнчить 20 рôкъ житя. Дають 1 клеймъ — 160 акрôвъ, а менше если удова або дѣвка, а хлопцеви если не мае ще 20 лѣтъ. Землю еще и теперь можна знайти. Зъ весною будуть будувати желѣзну дорогу вôдъ Дрейкъ, Н. Д. ажъ до Керисонъ, Н. Д. Дорога тягнутись буде на 80 миль. За роботу будуть добре платити, по $2 денно а мѣсячно $30. А зъ кôньми по $4 денно и вѣкть вôдъ компаніи. Робôтниковъ принимають усякихъ и юнійныхъ.

Николай Костенко.

Зъ Лемкôвщины.

У насъ часы теперь такі: въ сырный тыждень було безъ снѣгу тожь люде думали, що вже не ся до яри. Господарѣ зачали старати ся — той о плугъ, другій о худобу, бо вже туй-туй весна. Але недовго було той утѣхи, наступивъ першій тыждень посту и почавъ падати снѣгъ. И такъ падавъ цѣлый тыждень. Срѣги взросли великі и люде почали вывожати на свои горы обôрникъ, бо скорше зможе на санях якъ на возѣ. Але на другій тыждень посту зачавъ дощь падати, то и санна не була стала. Люде дуже слабують на кашель. Ярмарки досить добрі. Вся худоба мала вразу высоку цѣну, теперь вся подешевѣла. Збôже не такъ дороге: пшеница чверть по 4 кор., жито по 3 кор. 20 герерôвъ, овесъ 2 кор., картофлѣ 60 гелер. 9 яець — 40 гел.

Приѣхавъ ту зъ Шенандору минулого тыжня Павло Сембратъ зъ жѣнкою и двома дѣтьми. Захвалюе дуже дорогу на Антверпъ. Каже, що тамъ дуже добрый вѣкть, якъ бы въ трактиерни. Не треба носити зô собою жадныхъ шальокъ анѣ ложокъ, бо тамъ є всьо и тарелѣ и ложки и ножѣ и всѣ столові знаряды, не такъ якъ на Гамбурґъ, Бременъ и иншихъ. Хто бы зъ краянôвъ ѣхавъ до краю, то най не купуе шифкарты на Гамбурґъ або Бременъ, бо тамъ дуже погана дорога, особливо костъ є цѣлкомъ злый. Шкода грошъ.

А. Пижъ.

Всячина.

Давно вже тому як один Американець пророкував, що прийде такий час, коли, завдяки розличним винаходам, один чоловік буде міг вести морску битву. Тоді подібний виказ видавав ся фантазиєю, але тепер показуєть ся, що се можливе. Один Мадяр винайшов такий прилад електричний, за помочію котрого один чоловік може стріляти з усіх армат на воєнним корабли. Він робив уже проби з тим винаходом і міг довільно підносити і спускати армати. Тим винаходом заінтересували ся всї держави і кожда з них дожидає нетерпеливо публичного оголошення того винаходу, щоби використати его для себе.

Кождий з вас чув про бездротний телеґраф, котрого винайшов Італїянець Марконі. Сей спосіб телеґрафовання без дроту зачали уживати тому пять років на кораблях, та звичайно тілько для приятности подорожуючих. Тепер той бездротний телеґраф став конечностю. Єго уживає на атлянтийскім морю 65 кораблів, котрі можуть порозумівати ся зі собою і зі стациями на суши. Через той винахід кораблї можуть остерігати себе підчас мраки, щоби один на другого не наїхав, а як лучить ся на морю яке нещастє, то один другому може посилати на поміч. Головна річ і те, що подорожні не суть відтяті від сьвіта, а можуть знати, що там на суши діє ся.

Дня 13-го Марта умерла в Рочестеръ, Н. Й. Зузанна Антони в 86 році житя. Була се цікава і ідейна женщина. Ціле своє житє посьвятила она на те, щоби виборити женщинам право голосовання. Она була переконана, що женщина не є лиш на то, щоби вийти замуж, варити і плодити діти. Женщина, після єї думки, може так само як мужчина бути доктором, адвокатом, учителем а навіть занимати висші становиска в урядах мійских або державних. Ті занята цілком не перечать обовязкам женщини, як жінки і матери. Щоб осягнути ту ціль, она аґітувала по Злучених Державах, щоби допущено женщини до голосовання. Коли з подібною промовою виступила перший раз в році 1898, тоді її висьміяли за єї погляди, а нині тої гадки є богато людий і не далекий час, коли женщини враз з мужчинами станутъ до виборчої урни. Мейор міста Рочестер на вість о смерти пані Антони приказав на мійскім ратуши схилити американьску фляґу в доказ глубокого поважання і

жалю для невтомимого борця за жіноче право.

— —

Такий батько то але! Старий 50-лїтний Ватсон Твичел з Чікаґо вженив ся минулого Децембра з 22 лїтною дївчиною. Одного разу приходить він несподївано до хати і застае свого 23-лїтного сина від першої жінки, як той обіймае і цїлуе его молоду жінку, а свою мачоху. Батько не озлобив ся а задержав зимну кров. Він поспитав сина і свою жінку, чи они люблять ся, а, коли почув, що так, преспокійно розвів ся зі своею жінкою а вженив з нею сина. Заощадив собі старий непотрібного клопоту.

— —

Телеґрафічна компанія в Пітсбургу задумуе невдовзї завести на тренах велику вигоду для подорожуючих, великих купців і промисловців. Именно можна буде порозумівати ся з трену зі своею фірмою за помочию телефону. Трен може гнати як найшвидше, а купець буде міг залагоджувати свої бизнеси і давати прикази своїм людям через телефон. Той телефон буде так улагоджений, що на даху „кари“ буде телефонічний апарат, а в горі над апаратом дріт причеплений до стовпів, як і всї другі телеґрафічні і телефонічні дроти. Як який подорожний буде хотів говорити, приміром з Пітсбургом, то говорить як звичайно до телефону. Той его голос йде до апарату на даху „кари“, а з відтам через дрожане в воздуху уділяеть ся дротови. Є се спосіб телефонованя на підставі бездротного телефону.

— —

Ню-йорский полісмен привів на поліцийну стацию Хінця, оскаржуючи его, що він е директором театру і з своею театральною трупою давав в Недїлю представлене, сполучене зі сьпівами, музикою і танцями. Сесї сьпіви, музика і танцї — рапортував полісмен — були чимсь страшним. Се був не до описаня писк, вереск і немилосердне тарабанене. Все що жило навкруги театру повибігало зі своїх комнат, гадаючи, що скоїло ся яке нещасте. Поліция увільнила директора хіньского тепер, заказуючи ему вдруге робити представленя в Недїлю. З того виходить, що те, ще миле ухови Хінця, не мило вражае наші уха і на відворіт.

— —

В державі Небраска з'орґанізували ся горожани в товариство, котрого цїлею е: розбивати арешти, витягати з відтам злочинців, головно Нїґрів, і лїнчувати їх. Те товариство вибрало собі офіцирів і задумують злїнчувати трех Нїґрів, котрі за злочин морду сидять в арештї. Лїнчоване винних, а дуже часто зовсїм невинних людий зовсїм не приносить чести Американцям, котрі гордять ся своею культурою і висшостю від европейских еміґрантів.

Пісня.

(Присьвячуесь польській шляхтї і москвофулам.)

Чи спиш брате, чи дрімаеш, пора уставати
Послухати пісню нашу, що будем сьпівати.
Послухайно пісню нашу, радикальні звуки.
Засьпіваем з тобов разом беручись за руки.
Бо ми брате сеї ночи на волос не спали
Цїлу нічку цікавую „Свободу“ читали.
І на волос не дрімали, „Свободу“ читали.
Треті півні в ночи піли, ми еще не спали.
Та газета українська „Свободою“ звана
На чужині нас витае як рідная мама.
На чужині нас витае і нас научае.
Не слухайте москвофіла, що роздор кидае,
Не читайте й їх газетів то насїне враже,
Бо в них брехня і неправда, се вам кождий скаже
Недоуки запроданці все пишуть дурниці. —
Їх газети що видають, дурні як телиці.
Коли хочеш любий брате щось доброго вчути
Не пожалуй два доляри на вкраїньскі букви,
Бо ті букви українські, огнем запалені,
Спечуть Ляхів, москвофілів хотяй не солені...
Бо ми братя радикали дуже довго спали,
Пробудились з сну тяжкого в сьвіт помандрували.
Тож ми братя радикали з Вкраїни прибули
Й засьпіваем дружно разом, щоб вороги вчули.
Чи чуете людоїди, австріяцкі круки?
Завдалисьте братям нашим тяженької муки.
Чи не досить ще вам крови тих батьків старенькых?
Ще хочете з нас віссати, синів молоденьких?
Не встид душам вашим клятим, чорним від захланьства?
Не ситі ще крови нашой, плачу і тираньства?
Що гордії карки ваші днесь собі думають,
Що мордують руский нарід й в кримінал саджають?
Ксьондзи для нас церкви ставлять, пани кримінали
А старости з судіями кують нам кайдани..
Жите наше — тяжка праця, доробок — податки,
Господарство — закуторі, жандарми — порядки,
Шибениця — то молитва, а сповідь — кайдани,
Кольба в плечі — то покута, царство — кримінали;
Страва наша — пісна бульба і чиста водиця,
Спане наше — кримінали, тяженька вязниця.
Чи видиж ти Франц Йосифе як люде бідують? —
Твої слуги, кляті Ляхи, над ними збиткують.
Пора братя нам устати, кайдани пірвати,
Час до борби за Вкраїну всім нам разом стати.
Чи той бідний, чи богатий, чи слабший чи дужчий
Разом руки собі даймо до борби ідучи.
До партії радикалів щиро приступайте,
Одні другіх научайте, на віча скликайте.
І читальні закладаймо, других притягаймо,
В парляменті, по всїх судах правди добуваймо.
Бо та земля батьків наших, і так мае бути:
Вичистимо з Ляхів землю, щоб смроду не чути.
Виперти їх з землї нашой за ліси за гори,
Щоби они не вернулись до нас вже ніколи.
Бо ті Ляхи проклятії так нас обідрали:
Голих, босих і голодних за воду нагнали.
В радикалів, братів наших, терпець конець мае:
Раз урветь ся — все пропаде, жаль ваги не мае.
Як пірвемо разом сїти, возьмем ся за руки,
То завдамо вороженькам тяженької муки.
Чи спиш брате, чи дрімаеш, пора уставати,
Пора зі сну пробудитись кайдани пірвати.
Ви кацапи москвофули перестаньте рити,
Йдїть в Росію, там вас кличуть, будете пси бити.
А ви атци твердой Руси ідїть разом з ними
Викупити царю штани, що Японцї зняли.
А ти пане редакторе дурной небелиці
Йди на фарму, копай морков, зноси до пивниці.
Бо ти таки недоука кождий скаже сьміло,
Свое рило тамки пхаеш де тя непотрібно
Радим тобі редакторе що маеш зробити —
Застромити в рило дротик, щоби так не рити.
А ви ксьондзи Єзуїти йдїть ся в Рим загріти
Не товчіть нам чолом перцю, ми не ваші дїти.
Чи спиш Брате, чи дрімаеш, заглянь у віконце:
Ой цвите вже Україна як рожа на сонци.

Гриць Стоякевич.

J 57

Першій Рускій Народный БАНКЪ

— и —

Канцелярія Адвокатско-Нотаріяльна

А. Хромовского

въ Ню Йорку.

Родимцѣ!

Перечитайте уважно кожде слово, яке тутъ написане:

Грошѣ до Старого краю посилайте черезъ свôй рускій Банкъ А. Хромовского, бо то найбезпечнѣйше, найтаньше коштуе а найскорше грошѣ будуть въ краю.

Шифкарты до краю и зъ краю купуйте въ своимъ рускôмъ Банку А. Хромовского, понеже я Васъ не ошукаю, щиро Вами заопѣкую ся и переночую въ власнôй рускôй народнôй гостинници, а вôдтакъ вôдведе ся Васъ на часъ и безпечно на корабель.

Канцелярія Адвокатско-Нотаріяльна А. Хромовского, полагоджуе всѣ справы въ Старôмъ краю и въ Америцѣ. Тожь если потребуете зробити контрактъ, повномочіе, вынаймити грунтъ або продати, вôдобрати довгъ або зъ кимъ процесовати ся прийдѣть або пишѣть до мене, Вашого щирого и совѣстного брата А. Хромовского.

Войсковыхъ повинностей не занедбуйте, братя, бо за тое въ краю теперь дуже строго караютъ. Отже, если приходять Вамъ вправы, контроля або асентерунокъ, пишѣть о пораду до мене а я сейчасъ полагоджу Вамъ все якъ найлѣпше, бо я есьмъ головнымъ конс. для справъ вôйсковыхъ на цѣлу Америку.

Русины, учѣть ся и читайте,

а всѣ найновѣйшѝ и найкраснѝ книжки до моленя, до читаня и науки достанете все у мене въ

Рускôй Народнôй Книгарни А. Хромовского въ Ню Йорку.

Тому зъ всѣмъ и по все удавайтесь, о пораду питайтесь и пишѣть до Першого Руско-Народного Банку въ Америцѣ:

13—

A. Chromowski & Co.

339 East 20th Street, New York, N. Y.

Л. Корибский
Канцелярія Адвокатска

33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Вирабляе повновласти, завіщаня, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти довжні, цесії. Справи спадкові і подання гіпотечні, вирабляе позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріяльне займае ся леґалізацією всіх правних документів.

Справи Війскові, як подане о увільнене від контролі і вправ, о асентерунок в Америці залагоджуе моя Канцелярія війскова.

13—

Друкарня „Свободы"

друкуе

тикеты, паперѣ, коверты, книги братскѝ, книжки, циркулярѣ, плякаты и т. ин.

старанно, тано и на часъ.

Адресъ:

SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Dr. F. J. Meek,

(МИКОЛАЙЧИК)

СПЕЦИЯЛІСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN PA | Телефон Nr. 1673

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE

Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мая завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Вырôбляв брацкѝ манилѣ, шапки вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пребиписиласдаромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

ЧИТАЙТЕ!

Хто пришле на „Свободу" 2 доляры, той дôстане въ дарунку книжокь вартости **75 центôвъ**, якѝ собѣ самъ выбере.

Хто пришле на „Читальню" 1.50 дол., той дôстане въ дарунку книжокъ вартости **75 центôвъ**, якѝ собѣ самъ выбере.

Хто пришле намъ 2.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ часопись „Свободу", або просвѣтнѝ книжочки „Читальню", а кромѣ того дôстане въ дарунку прегарну книжку **„Жите Ісуса Христа"**. Книжка ся мае 300 сторôнъ друку и 75 образкôвъ; оправлена въ сильне червоне полотно зъ золотыми вытисками. **Коштуе 1.50 дол.**

Хто пришле намъ 3.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу" або „Читальню" а кромѣ того достане въ дарунку **Библію Старого и Нового Завѣта**, що мае 1000 сторôнъ и **коштуе 2 доляры.**

Хто пришле намъ 4.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу" або „Читальню" а кромѣ того дôстане в дарунку **„Новый Завѣтъ"** въ церковнôй мовѣ зъ перекладомъ на нашу мову. Ся прегарна книжка мае около 1000 сторôнъ и **коштуе 4 дол.**

Списъ книжокъ, якѝ даемо въ дарунку:

* Америка .... 15 ц.	Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ .... 15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и т. и. .. 15 ц.	Новый Завѣтъ .... 4 дол.
Біблія Велика .... 2 дол.	Образки и загадки .... 10 ц.
Борба клясъ и чому робôтники орґанізують ся .... 15 ц.	Оповѣданя .... 15 ц.
Весела книжочка зъ образками ... 30 ц.	Оповѣданя про заздрыхъ богôвъ ... 10 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7 .. 15 ц.	Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія .... 10 ц.
Дещо въ исторіи православнои місіи въ Америцѣ .... 10 ц.	* Про нутро землѣ .... 25 ц.
Дещо про звѣрята .... 30 ц.	Подземнѝ скарбы .... 25 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5 .... 15 ц.	Покуса .... 10 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6 .... 15 ц.	Псалтырь .... 1 дол.
Жовнѣръ .... 10 ц.	Розмова Поляка, зъ Русиномъ .... 10 ц.
Журавлѣ .... 15 ц.	Руско англійскій словарець .... 20 ц.
Жите Исуса Христа .... 1.50 дол.	* Релігійнѝ вѣрованя старинныхъ народôвъ .... 20 ц.
* Жите, зарôбки, орґанізаціи и т. п. въ Спол. Державахъ .... 15 ц.	Смерть .... 10 ц.
Зубъ за зубъ .... 10 ц.	* Стародавнѝ казки та оповѣданя .. 15 ц.
* Казки про Жидів .... 15 ц.	* Степовѝ люде .... 15 ц.
Исторія Руси въ образками .... 10 ц.	* Страйкъ .... 20 ц.
Капіталъ и праця .... 15 ц.	Тарасъ Шевченко .... 15 ц.
* Книжка Рахункова .... 50 ц.	Тимко Гаврилюкъ .... 15 ц.
* Календарь .... 25 ц.	Унія въ Америцѣ .... 20 ц.
Марія .... 10 ц.	* Хто зъ чого жіе .... 15 ц.
* Наверненый Грѣшникъ .... 20 ц.	* Якѝ то е люде на земли, зъ 20 образками .... 50 ц.
	* Якъ мужикъ ходивъ до царя правды шукати .... 15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атлясъ цѣлого свѣта, англійскій, 105 мапъ, надъ 300 сторôнъ, подае имена и людность 40.000 мѣстъ цѣлого свѣта 1 дол.

Мапа Сполученыхъ Державъ и цѣлого свѣта 4 стопы широка а 6 стôпъ довга (иншѝ продають по 5 дол.) у насъ лишь 2 дол.

Пишѣть Вашѝ замовленя на сѣй картцѣ:

Мѣсце, день, мѣсяць 1906

До редакціи „Свободы" въ Скрентонъ, Па.

Посылаю Вамъ $........, за що прошу высылати менѣ черезъ 12 мѣсяцѣвъ (тутъ треба написати, чи хочете „Свободу" чи „Читальню") ....

На дарунокъ прошу менѣ прислати слѣдуючѝ книжки:

	Цѣна дол.	цнт.
Разомъ		

Мôй докладный адресъ (имя и прозвище): ____________

(нумеръ дому и улица) ____________

(мѣсто и стейтъ) ____________

Адресъ треба всегда выписати англійскими буквами и то дуже выразно.

Зъ замовленями спѣшѣть, бо такѝ дарунки не будемо довго давати.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Новый Завѣтъ

Господа Нашего Исуса Христа въ языцѣ церковнословеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій зъ поясненями; О. А. Бачиньского, за одобренемъ и благословенемъ Митрополита. Сторôнъ 992.

Цѣна 4 доляры.

Псалтырь

въ языцѣ церковно-словеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій, зъ поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренемъ Митрополита. Сторôнъ 286.

Цѣна 1 дол.

Обѣ книжки разомъ 4.50 дол.

Замовленя вразъ зъ грошми посылати на адресу: SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Русины и Русинки! Безпечно, скоро и тано!

Посылайте грошѣ до краю черезъ Рускій Народный Дôмъ!

Пôдпирайте свою руску институцію! Не посылайте черезъ чужихъ, котрѝ можуть втечи зъ вашими грôшми! Наше товариство зачартероване и всѣ нашѝ урядники мають великѝ бонды.

Цѣна, кôлько бере Р. Н. Дôмъ за австрійскѝ грошѣ,

За 5 коронъ	1 дол.	20 цнт.	„ 90 „	18 „	55 „
„ 10 „	2 „	20 „	„ 100 „	20 „	60 „
„ 20 „	4 „	25 „	„ 200 „	41 „	00 „
„ 30 „	6 „	30 „	„ 300 „	61 „	45 „
„ 40 „	8 „	35 „	„ 400 „	81 „	85 „
„ 50 „	10 „	40 „	„ 500 „	102 „	25 „
„ 60 „	12 „	45 „	„ 1000 „	204 „	80 „
„ 70 „	14 „	50 „	„ 5000 „	1021 „	00 „
„ 80 „	16 „	50 „			

Р. Н. Дôмъ пріймае грошѣ на щадничѝ книжочки и платить вôдъ тыхъ грошей 3 процентъ. Въ кождôмъ часѣ, коли зажадаете, грошѣ можете выйняти. У насъ безпечнѣйше нѣжь у банку, бо мы пожичаемо лише на праперты, на першій морґічь. Тому кождый Русинъ и Русинка нехай щадить и складае свои грошѣ на щадници Р. Н. Дому.

Пожичаемо грошѣ на першій морґічь на 6 процентъ на кôлькалѣтну сплату.

Хто посылае грошѣ до краю, або хоче вложити на щадницю, або хоче купити шеры, нехай напише листъ на адресу:

R. N. HOME, Box 60, JERSEY CITY, N. J.

а въ тôмъ листѣ най пришле чекъ або мониордеръ на имя нашого касіера A. Sharshon, Shamokin, Pa.

Встыдъ и ганьба спомагати чужихъ, де неразъ пропадають тяжко зароблены рускѝ грошѣ. Нашѝ шеры коштують по $25.00 оденъ.

Складайте грошѣ, посылайте грошѣ и купуйте шеры въ Р. Н. Домѣ, — а тогды будемо мати въ Америцѣ сильну и богату Американьску Русь! 14—

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кождий питае: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Ніхто не може на се певно відповісти. Чи знаете де не потрібуете бояти ся страйку? — На фармі. На фармі не маете „боса", ніхто вам не розказуе, анї з роботи Вас не нажене.

Я вам поможу, стати независимим. Купіть собі фарму. За моїм посередництвом можете собі купити фарму в стейтах Вірджінія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина.

А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:

JOHN JELINEK,

14— **1116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.**

Напишіть десьте прочитали се оголошене.

Купуйте Календарь „Читальнѣ"

Коштуе 25 центôвъ.

Адресъ:

CZYTALNIA, Box 353, Scranton, Pa.

Друкарня „Свободы"

друкуе

тикеты, паперы, коверты, книги, книжки, плякаты, циркулярѣ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскѝ

старанно, тано и на часъ.

Братскѝ опѣкуны хорыхъ повиннѝ мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабость и т. д.

Адресъ:

SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.